

T.C. CUMHURBAŞKANLIĞI
GENEL SEKRETERLİĞİ
ANKARA

Ankara; 02.06.2010
Sayı : 620

Kurumunuzca ihale edilen işlerde alt işverenlerin, çalışmalarını 4857 sayılı İş Kanunu ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu hükümlerini ihlal ederek sürdürdükleri yönünde tarafımıza şikayetler gelmektedir. Alt işverenlerin bünyesinde istihdam edilmiş olan maden mühendislerinin ücretlerinin Oda asgari ücret tarifesinin altında olduğu, SGK'na bildirilen primlerin gerçek maaş üzerinden gösterilmediği, 3 vardiya halinde çalışması gereken işlerde vardiyaların 2 vardiya olarak düzenlendiği, yıllık izinlerin İş Kanunu çerçevesinde kullanılmadığı, fazla mesai ücretlerinin ödenmediği ve yazılı sözleşme yapılmadığı belirtilmektedir.

4857 sayılı İş Kanunu 10.06.2003 tarihinde 25134 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Kanunun amacı işverenler ile bir iş sözleşmesine dayanarak çalıştırılan işçilerin çalışma şartları ve çalışma ortamına ilişkin hak ve sorumluluklarını düzenlemektir. Kanun, 4 üncü maddedeki istisnalar dışında kalan bütün işyerlerine, bu işyerlerinin işverenleri ile işveren vekillerine ve işçilerine faaliyet konularına bakılmaksızın uygulanmaktadır.

1- 4857 sayılı İş Kanunu'na göre, bir işverenden, işyerinde yürüttüğü mal veya hizmet üretimine ilişkin yardımcı işlerinde veya asıl işin bir bölümünde işletmenin ve işin gereği ile teknolojik nedenlerle uzmanlık gerektiren işlerde iş alan ve bu iş için görevlendirdiği işçilerini sadece bu işyerinde aldığı işte çalıştıran diğer işveren ile iş aldığı işveren arasında kurulan ilişkiye asıl işveren-alt işveren ilişkisi denir. Bu ilişkide asıl işveren, alt işverenin işçilerine karşı o işyeri ile ilgili olarak bu Kanundan, iş sözleşmesinden veya alt işverenin taraf olduğu toplu iş sözleşmesinden doğan yükümlülüklerinden alt işveren ile birlikte sorumludur.

Kanunun 8 inci maddesi; "*Süresi bir yıl ve daha fazla olan iş sözleşmelerinin yazılı şekilde yapılması zorunludur...*" şeklindedir.

Kanunun "Kamu Makamlarının ve Asıl İşverenlerin Hakedişlerinden Ücret Kesme Yükümlülüğü" başlıklı 36 ncı maddesinde;

" Genel ve katma bütçeli dairelerle mahalli idareler veya kamu iktisadi teşebbüsleri yahut özel kanuna veya özel kanunla verilmiş yetkiye dayanılarak kurulan banka ve kuruluşlar; asıl işverenler müteahhide verdikleri her türlü bina, köprü, hat ve yol inşası gibi yapım ve onarım işlerinde çalışan işçilerden müteahhit veya taşeronlarca ücretleri ödenmeyenlerin bulunup bulunmadığının kontrolü, ya da ücreti ödenmeyen işçinin başvurusu üzerine, ücretleri ödenmeyen varsa müteahhitten veya taşerondan istenecek bordrolara göre bu ücretleri bunların hakedişlerinden öderler...." denilmektedir.

Kanunun "Yıllık Ücretli izin Hakkı ve İzin Süreleri" başlıklı 53 üncü maddesine göre;

"İşyerinde işe başladığı günden itibaren, deneme süresi de içinde olmak üzere, en az bir yıl çalışmış olan işçilere yıllık ücretli izin verilir.

Yıllık ücretli izin hakkından vazgeçilemez..."

2- Kanunun uygulanmasına yönelik çıkarılmış olan Postalar Halinde İşçi Çalıştırılarak Yürütülen İşlerde Çalışmalara İlişkin Özel Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "İşçi Postaları Sayısının Düzenlenmesi" başlıklı 4 üncü maddesinin 1 inci fıkrasının (a) bendi;

"İşçi postaları;

a) Nitelikleri dolayısıyla sürekli çalıştıkları için durmaksızın birbiri ardına postalar halinde işçi çalıştırılarak yürütülen işlerde posta sayısı 24 saatlik süre içinde en az üç işçi postası çalıştırılacak şekilde düzenlenir." şeklindedir.

3- 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun "İşveren, İşveren Vekili, Geçici İş İlişkisi Kurulan İşveren ve Alt İşveren" başlıklı 12 nci maddesinin son fıkrası;

"Bir işverenden, işyerinde yürüttüğü mal veya hizmet üretimine ilişkin bir işte veya bir işin bölüm veya eklentilerinde, iş alan ve bu iş için görevlendirdiği sigortalıları çalıştıran üçüncü kişiye alt işveren denir. Sigortalılar, üçüncü bir kişinin aracılığı ile işe girmiş ve bunlarla sözleşme yapmış olsalar dahi, asıl işveren, bu Kanunun işverene yüklediği yükümlülüklerden dolayı alt işveren ile birlikte sorumludur." şeklindedir.

Kanunun "Prim Belgeleri ve İşyeri Kayıtları" başlıklı 86 ncı maddesi;

"İşveren bir ay içinde 4 üncü ve 5 inci maddeye tâbi çalıştırdığı sigortalıların ve sosyal güvenlik destek primine tâbi sigortalıların;

a) Ad ve soyadlarını, T.C. kimlik numaralarını,

b) 80 inci maddeye göre hesaplanacak prime esas kazançlarını,

c) Prim ödeme gün sayıları ile prim tutarlarını,

gösteren ve örneği Kurum tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenen asıl veya ek aylık prim ve hizmet belgesini, 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamındakiler için en geç Kurumca belirlenecek günün sonuna kadar, diğer sigortalılar için ise ait olduğu ayı takip eden ayda Kurumca belirlenecek günün sonuna kadar Kuruma vermekle veya sigortalı çalıştırmadığı takdirde, bu hususu sigortalı çalıştırmaya son verdiği tarihten itibaren, onbeş gün içinde Kuruma bildirmekle yükümlüdür...

Kurumun denetim ve kontrole görevli memurlarınca işyerinde fiilen yapılan tespitlerden ve kamu idarelerinin denetim elemanlarınca kendi mevzuatı gereğince yapacakları soruşturma, denetim ve incelemelerden kayıt ve belgelere dayanmaksızın çalıştığı belirlendiği halde, hizmetlerinin veya prime esas kazançlarının Kuruma bildirilmediği anlaşılan veya eksik bildirildiği tespit edilen sigortalıların geriye yönelik hizmetlerinin veya prime esas

kazançlarının, en fazla tespitini yapıldığı tarihten geriye yönelik bir yıllık süreye ilişkin kısmı dikkate alınır...

Bu maddede belirtilen yükümlülüklerin yerine getirilmemesi halinde, 102 nci maddeye göre işlem yapılır..." hükmünü içermektedir.

Kanunun "Kurumca Verilecek İdarî Para Cezaları" başlıklı 102 nci maddesinin ilgili fıkrasına göre ise;

"4) Belgenin mahkeme kararı, Kurumun denetim ve kontrol ile görevlendirilmiş memurlarınca yapılan tespitler veya diğer kamu idarelerinin denetim elemanlarınca kendi mevzuatları gereğince yapacakları soruşturma, denetim ve incelemeler neticesinde ya da bankalar, döner sermayeli kuruluşlar, kamu idareleri ile kanunla kurulan kurum ve kuruluşlardan alınan bilgi ve belgelerden, hizmetleri veya kazançları Kuruma bildirilmediği veya eksik bildirildiği, anlaşılabilir sigortalılarla ilgili olması halinde, belgenin asıl veya ek nitelikte olup olmadığı, işverence düzenlenip düzenlenmediği dikkate alınmaksızın, aylık asgari ücretin iki katı tutarında, idari para cezası uygulanır." denilmektedir.

4- Yasal mevzuat gereği;

4.1- Asıl işveren, alt işverenin işçilerine karşı o işyeri ile ilgili olarak bu Kanundan, iş sözleşmesinden veya alt işverenin taraf olduğu toplu iş sözleşmesinden doğan yükümlülüklerinden alt işveren ile birlikte sorumludur.

4.2- Asıl işverenler müteahhide verdikleri her türlü yapım ve onarım işlerinde çalışan işçilerden müteahhit veya taşeronlarca ücretleri ödenmeyenlerin bulunup bulunmadığının kontrolü, ya da ücreti ödenmeyen işçinin başvurusu üzerine, ücretleri ödenmeyen varsa müteahhitten veya taşerondan istenecek bordrolara göre bu ücretleri bunların hakedişlerinden öderler.

4.3- Süresi bir yıl ve daha fazla olan iş sözleşmelerinin yazılı şekilde yapılması gerekmektedir.

4.4- İşyerinde işe başladığı günden itibaren, deneme süresi de içinde olmak üzere, en az bir yıl çalışmış olan işçilere yıllık ücretli izin verilmelidir.

4.5- Nitelikleri dolayısıyla sürekli çalıştıkları için durmaksızın birbiri ardına postalar halinde işçi çalıştırılarak yürütülen işlerde posta sayısı 24 saatlik süre içinde en az üç işçi postası çalıştırılacak şekilde düzenlenmek zorundadır.

4.6- Sigortalılar, üçüncü bir kişinin aracılığı ile işe girmiş ve bunlarla sözleşme yapmış olsalar dahi, asıl işveren, bu Kanunun işverene yüklediği yükümlülüklerden dolayı alt işveren ile birlikte sorumludur.

4.7- İşveren bir ay içinde sigortalıların ve sosyal güvenlik destek primine tâbi sigortalıların Ad ve soyadlarını, T.C. kimlik numaralarını, prime esas kazançlarını, Prim ödeme gün sayılarını ile prim tutarlarını, gösteren ve örneği Kurum tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenen asıl veya ek aylık prim ve hizmet belgesini, Kuruma vermekle yükümlüdürler.

4.8- Prime esas kazançlarının bildirilmediği veya eksik bildirildiği anlaşılan sigortalılarla ilgili olması halinde, belgenin asıl veya ek nitelikte olup olmadığı, işverence düzenlenip düzenlenmediği dikkate alınmaksızın, aylık asgari ücretin iki katı tutarında, idari para cezası uygulanmaktadır.

Yukarıda açıklanan nedenlerle işyerlerinizde alt işveren olarak maden mühendisi istihdam etmiş olan işverenlerin, İş Kanunu ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu gereğince mühendisler ile sözleşme imzalanması, vardiya çalışmalarında 3 vardiya uygulamasına uyulması, yıllık izin hakkına riayet edilmesi, çalışma sürelerine uygun çalışılması, sigorta primlerinin gerçek ücretler üzerinden ödenmesi, mühendislere ödenen ücretlerde Oda asgari tarifelerinin göz önünde bulundurulması konularında asıl işveren olarak kanuni yükümlüklerinizi yerine getirmeniz hususlarını belirtir, çalışmalarınızda başarılar dileriz.

Saygılarımızla,

Mehmet TORUN
Yönetim Kurulu Başkanı

Bilgi için:

- 1- T.C. Cumhurbaşkanlığı
- 2- T.C. Başbakanlık

Gereği için:

- 1- T.C. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı
- 2- T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
- 3- T.C. Sosyal Güvenlik Kurumu
- 4- Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu
- 5- Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü
- 6- Türkiye Taşkömürü Kurumu
- 7- Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü
- 8- Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
- 9- Karayolları Genel Müdürlüğü

Kurumunuzca ihale edilen işlerde alt işverenlerin, çalışmalarını 4857 sayılı İş Kanunu ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu hükümlerini ihlal ederek sürdürdükleri yönünde tarafımıza şikayetler gelmektedir. Alt işverenlerin bünyesinde istihdam edilmiş olan maden mühendislerinin ücretlerinin Oda asgari ücret tarifesinin altında olduğu, SGK'na bildirilen primlerin gerçek maaş üzerinden gösterilmediği, 3 vardiya halinde çalışılması gereken işlerde vardiyaların 2 vardiya olarak düzenlendiği, yıllık izinlerin İş Kanunu çerçevesinde kullanılmadığı, fazla mesai ücretlerinin ödenmediği ve yazılı sözleşme yapılmadığı belirtilmektedir.

4857 sayılı İş Kanunu 10.06.2003 tarihinde 25134 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Kanunun amacı işverenler ile bir iş sözleşmesine dayanarak çalıştırılan işçilerin çalışma şartları ve çalışma ortamına ilişkin hak ve sorumluluklarını düzenlemektir. Kanun, 4 üncü maddedeki istisnalar dışında kalan bütün işyerlerine, bu işyerlerinin işverenleri ile işveren vekillerine ve işçilerine faaliyet konularına bakılmaksızın uygulanmaktadır.

1- 4857 sayılı İş Kanunu'na göre, bir işverenden, işyerinde yürüttüğü mal veya hizmet üretimine ilişkin yardımcı işlerinde veya asıl işin bir bölümünde işletmenin ve işin gereği ile teknolojik nedenlerle uzmanlık gerektiren işlerde iş alan ve bu iş için görevlendirdiği işçilerini sadece bu işyerinde aldığı işte çalıştıran diğer işveren ile iş aldığı işveren arasında kurulan ilişkiye asıl işveren-alt işveren ilişkisi denir. Bu ilişkide asıl işveren, alt işverenin işçilerine karşı o işyeri ile ilgili olarak bu Kanundan, iş sözleşmesinden veya alt işverenin taraf olduğu toplu iş sözleşmesinden doğan yükümlülüklerinden alt işveren ile birlikte sorumludur.

Kanunun 8 inci maddesi; *"Süresi bir yıl ve daha fazla olan iş sözleşmelerinin yazılı şekilde yapılması zorunludur..."* şeklindedir.

Kanunun "Kamu Makamlarının ve Asıl İşverenlerin Hakedişlerinden Ücret Kesme Yükümlülüğü" başlıklı 36 ncı maddesinde;

" Genel ve katma bütçeli dairelerle mahalli idareler veya kamu iktisadi teşebbüsleri yahut özel kanuna veya özel kanunla verilmiş yetkiye dayanılarak kurulan banka ve kuruluşlar; asıl işverenler müteahhide verdikleri her türlü bina, köprü, hat ve yol inşası gibi yapım ve onarım işlerinde çalışan işçilerden müteahhit veya taşeronlarca ücretleri ödenmeyenlerin bulunup bulunmadığının kontrolü, ya da ücreti ödenmeyen işçinin başvurusu üzerine, ücretleri ödenmeyen varsa müteahhitten veya taşeronlardan istenecek bordrolara göre bu ücretleri bunların hakedişlerinden öderler...." denilmektedir.

Kanunun "Yıllık Ücretli İzin Hakkı ve İzin Süreleri" başlıklı 53 üncü maddesine göre;

"İşyerinde işe başladığı günden itibaren, deneme süresi de içinde olmak üzere, en az bir yıl çalışmış olan işçilere yıllık ücretli izin verilir.

Yıllık ücretli izin hakkından vazgeçilemez..."

2- Kanunun uygulanmasına yönelik çıkarılmış olan Postalar Halinde İşçi Çalıştırılarak Yürütülen İşlerde Çalışmalara İlişkin Özel Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "İşçi Postaları Sayısının Düzenlenmesi" başlıklı 4 üncü maddesinin 1 inci fıkrasının (a) bendi;

"İşçi postaları;

a) Nitelikleri dolayısıyla sürekli çalıştıkları için durmaksızın birbiri ardına postalar halinde işçi çalıştırılarak yürütülen işlerde posta sayısı 24 saatlik süre içinde en az üç işçi postası çalıştırılacak şekilde düzenlenir." şeklinde.

3- 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun "İşveren, İşveren Vekili, Geçici İş İlişkisi Kurulan İşveren ve Alt İşveren" başlıklı 12 nci maddesinin son fıkrası;

"Bir işverenden, işyerinde yürüttüğü mal veya hizmet üretimine ilişkin bir işte veya bir işin bölümü veya eklentilerinde, iş alan ve bu iş için görevlendirdiği sigortalıları çalıştıran üçüncü kişiye alt işveren denir. Sigortalılar, üçüncü bir kişinin aracılığı ile işe girmiş ve bunlarla sözleşme yapmış olsalar dahi, asıl işveren, bu Kanunun işverene yüklediği yükümlülüklerden dolayı alt işveren ile birlikte sorumludur." şeklinde.

Kanunun "Prim Belgeleri ve İşyeri Kayıtları" başlıklı 86 ncı maddesi;

"İşveren bir ay içinde 4 üncü ve 5 inci maddeye tâbi çalıştırdığı sigortalıların ve sosyal güvenlik destek primine tâbi sigortalıların;

a) Ad ve soyadlarını, T.C. kimlik numaralarını,

b) 80 inci maddeye göre hesaplanacak prime esas kazançlarını,

c) Prim ödeme gün sayılarını ile prim tutarlarını,

gösteren ve örneği Kurum tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenen asıl veya ek aylık prim ve hizmet belgesini, 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamındaki için en geç Kurumca belirlenecek günün sonuna kadar, diğer sigortalılar için ise ait olduğu ayı takip eden ayda Kurumca belirlenecek günün sonuna kadar Kuruma vermekle veya sigortalı çalıştırmadığı takdirde, bu hususu sigortalı çalıştırmaya son verdiği tarihten itibaren, onbeş gün içinde Kuruma bildirmekle yükümlüdür...

Kurumun denetim ve kontrolle görevli memurlarınca işyerinde fiilen yapılan tespitlerden ve kamu idarelerinin denetim elemanlarınca kendi mevzuatı gereğince yapacakları soruşturma, denetim ve incelemelerden kayıt ve belgelere dayanmaksızın çalıştığı belirlendiği halde, hizmetlerinin veya prime esas kazançlarının Kuruma bildirilmediği anlaşılan veya eksik bildirildiği tespit edilen sigortalıların geriye yönelik hizmetlerinin veya prime esas

kazançlarının, en fazla tespitini yapıldığı tarihten geriye yönelik bir yıllık süreye ilişkin kısmı dikkate alınır...

Bu maddede belirtilen yükümlülüklerin yerine getirilmemesi halinde, 102 nci maddeye göre işlem yapılır..." hükmünü içermektedir.

Kanunun "Kurumca Verilecek İdarî Para Cezaları" başlıklı 102 nci maddesinin ilgili fıkrasına göre ise;

"4) Belgenin mahkeme kararı, Kurumun denetim ve kontrol ile görevlendirilmiş memurlarınca yapılan tespitler veya diğer kamu idarelerinin denetim elemanlarınca kendi mevzuatları gereğince yapacakları soruşturma, denetim ve incelemeler neticesinde ya da bankalar, döner sermayeli kuruluşlar, kamu idareleri ile kanunla kurulan kurum ve kuruluşlardan alınan bilgi ve belgelerden, hizmetleri veya kazançları Kuruma bildirilmediği veya eksik bildirildiği, anlaşılabilir sigortalılarla ilgili olması halinde, belgenin asıl veya ek nitelikte olup olmadığı, işverence düzenlenip düzenlenmediği dikkate alınmaksızın, aylık asgari ücretin iki katı tutarında, idari para cezası uygulanır." denilmektedir.

4- Yasal mevzuat gereği;

4.1- Asıl işveren, alt işverenin işçilerine karşı o işyeri ile ilgili olarak bu Kanundan, iş sözleşmesinden veya alt işverenin taraf olduğu toplu iş sözleşmesinden doğan yükümlülüklerinden alt işveren ile birlikte sorumludur.

4.2- Asıl işverenler müteahhide verdikleri her türlü yapım ve onarım işlerinde çalışan işçilerden müteahhit veya taşeronlarca ücretleri ödenmeyenlerin bulunup bulunmadığının kontrolü, ya da ücreti ödenmeyen işçinin başvurusu üzerine, ücretleri ödenmeyen varsa müteahhitten veya taşerondan istenecek bordrolara göre bu ücretleri bunların hakedişlerinden öderler.

4.3- Süresi bir yıl ve daha fazla olan iş sözleşmelerinin yazılı şekilde yapılması gerekmektedir.

4.4- İşyerinde işe başladığı günden itibaren, deneme süresi de içinde olmak üzere, en az bir yıl çalışmış olan işçilere yıllık ücretli izin verilmelidir.

4.5- Nitelikleri dolayısıyla sürekli çalıştıkları için durmaksızın birbiri ardına postalar halinde işçi çalıştırılarak yürütülen işlerde posta sayısı 24 saatlik süre içinde en az üç işçi postası çalıştırılacak şekilde düzenlenmek zorundadır.

4.6- Sigortalılar, üçüncü bir kişinin aracılığı ile işe girmiş ve bunlarla sözleşme yapmış olsalar dahi, asıl işveren, bu Kanunun işverene yüklediği yükümlülüklerden dolayı alt işveren ile birlikte sorumludur.

4.7- İşveren bir ay içinde sigortalıların ve sosyal güvenlik destek primine tâbi sigortalıların Ad ve soyadlarını, T.C. kimlik numaralarını, prime esas kazançlarını, Prim ödeme gün sayılarını ile prim tutarlarını, gösteren ve örneği Kurum tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenen asıl veya ek aylık prim ve hizmet belgesini, Kuruma vermekle yükümlüdürler.

4.8- Prime esas kazançlarının bildirilmediği veya eksik bildirildiği anlaşılan sigortalılarla ilgili olması halinde, belgenin asıl veya ek nitelikte olup olmadığı, işverence düzenlenip düzenlenmediği dikkate alınmaksızın, aylık asgari ücretin iki katı tutarında, idari para cezası uygulanmaktadır.

Yukarıda açıklanan nedenlerle işyerlerinizde alt işveren olarak maden mühendisi istihdam etmiş olan işverenlerin, İş Kanunu ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu gereğince mühendisler ile sözleşme imzalanması, vardiya çalışmalarında 3 vardiya uygulamasına uyulması, yıllık izin hakkına riayet edilmesi, çalışma sürelerine uygun çalışılması, sigorta primlerinin gerçek ücretler üzerinden ödenmesi, mühendislere ödenen ücretlerde Oda asgari tarifelerinin göz önünde bulundurulması konularında asıl işveren olarak kanuni yükümlüklerinizi yerine getirmeniz hususlarını belirtir, çalışmalarınızda başarılar dileriz.

Saygılarımızla,

Mehmet TORUN
Yönetim Kurulu Başkanı

Bilgi için:

- 1- T.C. Cumhurbaşkanlığı
- 2- T.C. Başbakanlık

Gereği için:

- 1- T.C. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı
- 2- T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
- 3- T.C. Sosyal Güvenlik Kurumu
- 4- Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu
- 5- Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü
- 6- Türkiye Taşkömürü Kurumu
- 7- Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü
- 8- Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
- 9- Karayolları Genel Müdürlüğü

T.C. ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI
İNÖNÜ BULVARI NO: 27
BAHÇELİEVLER / ANKARA

Ankara; 02.06.2010
Sayı : 620

Kurumunuzca ihale edilen işlerde alt işverenlerin, çalışmalarını 4857 sayılı İş Kanunu ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu hükümlerini ihlal ederek sürdürdükleri yönünde tarafımıza şikayetler gelmektedir. Alt işverenlerin bünyesinde istihdam edilmiş olan maden mühendislerinin ücretlerinin Oda asgari ücret tarifesinin altında olduğu, SGK'na bildirilen primlerin gerçek maaş üzerinden gösterilmediği, 3 vardiya halinde çalışılması gereken işlerde vardiyaların 2 vardiya olarak düzenlendiği, yıllık izinlerin İş Kanunu çerçevesinde kullanılmadığı, fazla mesai ücretlerinin ödenmediği ve yazılı sözleşme yapılmadığı belirtilmektedir.

4857 sayılı İş Kanunu 10.06.2003 tarihinde 25134 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Kanunun amacı işverenler ile bir iş sözleşmesine dayanarak çalıştırılan işçilerin çalışma şartları ve çalışma ortamına ilişkin hak ve sorumluluklarını düzenlemektir. Kanun, 4 üncü maddedeki istisnalar dışında kalan bütün işyerlerine, bu işyerlerinin işverenleri ile işveren vekillerine ve işçilerine faaliyet konularına bakılmaksızın uygulanmaktadır.

1- 4857 sayılı İş Kanunu'na göre, bir işverenden, işyerinde yürüttüğü mal veya hizmet üretimine ilişkin yardımcı işlerinde veya asıl işin bir bölümünde işletmenin ve işin gereği ile teknolojik nedenlerle uzmanlık gerektiren işlerde iş alan ve bu iş için görevlendirdiği işçilerini sadece bu işyerinde aldığı işte çalıştıran diğer işveren ile iş aldığı işveren arasında kurulan ilişkiye asıl işveren-alt işveren ilişkisi denir. Bu ilişkide asıl işveren, alt işverenin işçilerine karşı o işyeri ile ilgili olarak bu Kanundan, iş sözleşmesinden veya alt işverenin taraf olduğu toplu iş sözleşmesinden doğan yükümlülüklerinden alt işveren ile birlikte sorumludur.

Kanunun 8 inci maddesi; *"Süresi bir yıl ve daha fazla olan iş sözleşmelerinin yazılı şekilde yapılması zorunludur..."* şeklindedir.

Kanunun "Kamu Makamlarının ve Asıl İşverenlerin Hakedişlerinden Ücret Kesme Yükümlülüğü" başlıklı 36 ncı maddesinde;

"Genel ve katma bütçeli dairelerle mahalli idareler veya kamu iktisadi teşebbüsleri yahut özel kanuna veya özel kanunla verilmiş yetkiye dayanılarak kurulan banka ve kuruluşlar; asıl işverenler müteahhide verdikleri her türlü bina, köprü, hat ve yol inşası gibi yapım ve onarım işlerinde çalışan işçilerden müteahhit veya taşeronlarca ücretleri ödenmeyenlerin bulunup bulunmadığının kontrolü, ya da ücreti ödenmeyen işçinin başvurusu üzerine, ücretleri ödenmeyen varsa müteahhitten veya taşeronlardan istenecek bordrolara göre bu ücretleri bunların hakedişlerinden öderler..." denilmektedir.

Kanunun "Yıllık Ücretli İzin Hakkı ve İzin Süreleri" başlıklı 53 üncü maddesine göre;

"İşyerinde işe başladığı günden itibaren, deneme süresi de içinde olmak üzere, en az bir yıl çalışmış olan işçilere yıllık ücretli izin verilir.

Yıllık ücretli izin hakkından vazgeçilemez..."

2- Kanunun uygulanmasına yönelik çıkarılmış olan Postalar Halinde İşçi Çalıştırılarak Yürütülen İşlerde Çalışmalara İlişkin Özel Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "İşçi Postaları Sayısının Düzenlenmesi" başlıklı 4 üncü maddesinin 1 inci fıkrasının (a) bendi;

"İşçi postaları;

a) Nitelikleri dolayısıyla sürekli çalıştıkları için durmaksızın birbiri ardına postalar halinde işçi çalıştırılarak yürütülen işlerde posta sayısı 24 saatlik süre içinde en az üç işçi postası çalıştırılacak şekilde düzenlenir." şeklindedir.

3- 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun "İşveren, İşveren Vekili, Geçici İş İlişkisi Kurulan İşveren ve Alt İşveren" başlıklı 12 nci maddesinin son fıkrası;

"Bir işverenden, işyerinde yürüttüğü mal veya hizmet üretimine ilişkin bir işte veya bir işin bölümü veya eklentilerinde, iş alan ve bu iş için görevlendirdiği sigortalıları çalıştıran üçüncü kişiye alt işveren denir. Sigortalılar, üçüncü bir kişinin aracılığı ile işe girmiş ve bunlarla sözleşme yapmış olsalar dahi, asıl işveren, bu Kanunun işverene yüklediği yükümlülüklerden dolayı alt işveren ile birlikte sorumludur." şeklindedir.

Kanunun "Prim Belgeleri ve İşyeri Kayıtları" başlıklı 86 ncı maddesi;

"İşveren bir ay içinde 4 üncü ve 5 inci maddeye tâbi çalıştırdığı sigortalıların ve sosyal güvenlik destek primine tâbi sigortalıların;

a) Ad ve soyadlarını, T.C. kimlik numaralarını,

b) 80 inci maddeye göre hesaplanacak prime esas kazançlarını,

c) Prim ödeme gün sayıları ile prim tutarlarını,

gösteren ve örneği Kurum tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenen asıl veya ek aylık prim ve hizmet belgesini, 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamındakiler için en geç Kurumca belirlenecek günün sonuna kadar, diğer sigortalılar için ise ait olduğu ayı takip eden ayda Kurumca belirlenecek günün sonuna kadar Kuruma vermekle veya sigortalı çalıştırmadığı takdirde, bu hususu sigortalı çalıştırmaya son verdiği tarihten itibaren, onbeş gün içinde Kuruma bildirmekle yükümlüdür...

Kurumun denetim ve kontrolle görevli memurlarınca işyerinde fiilen yapılan tespitlerden ve kamu idarelerinin denetim elemanlarınca kendi mevzuatı gereğince yapacakları soruşturma, denetim ve incelemelerden kayıt ve belgelere dayanmaksızın çalıştığı belirlendiği halde, hizmetlerinin veya prime esas kazançlarının Kuruma bildirilmediği anlaşılan veya eksik bildirildiği tespit edilen sigortalıların geriye yönelik hizmetlerinin veya prime esas

kazançlarının, en fazla tespitini yapıldığı tarihten geriye yönelik bir yıllık süreye ilişkin kısmı dikkate alınır...

Bu maddede belirtilen yükümlülüklerin yerine getirilmemesi halinde, 102 nci maddeye göre işlem yapılır..." hükmünü içermektedir.

Kanunun "Kurumca Verilecek İdarî Para Cezaları" başlıklı 102 nci maddesinin ilgili fıkrasına göre ise;

"4) Belgenin mahkeme kararı, Kurumun denetim ve kontrol ile görevlendirilmiş memurlarınca yapılan tespitler veya diğer kamu idarelerinin denetim elemanlarınca kendi mevzuatları gereğince yapacakları soruşturma, denetim ve incelemeler neticesinde ya da bankalar, döner sermayeli kuruluşlar, kamu idareleri ile kanunla kurulan kurum ve kuruluşlardan alınan bilgi ve belgelerden, hizmetleri veya kazançları Kuruma bildirilmediği veya eksik bildirildiği anlaşılan sigortalılarla ilgili olması halinde, belgenin asıl veya ek nitelikte olup olmadığı, işverence düzenlenip düzenlenmediği dikkate alınmaksızın, aylık asgari ücretin iki katı tutarında, idari para cezası uygulanır." denilmektedir.

4- Yasal mevzuat gereği;

4.1- Asıl işveren, alt işverenin işçilerine karşı o işyeri ile ilgili olarak bu Kanundan, iş sözleşmesinden veya alt işverenin taraf olduğu toplu iş sözleşmesinden doğan yükümlülüklerinden alt işveren ile birlikte sorumludur.

4.2- Asıl işverenler müteahhide verdikleri her türlü yapım ve onarım işlerinde çalışan işçilerden müteahhit veya taşeronlarca ücretleri ödenmeyenlerin bulunup bulunmadığının kontrolü, ya da ücreti ödenmeyen işçinin başvurusu üzerine, ücretleri ödenmeyen varsa müteahhitten veya taşerondan istenecek bordrolara göre bu ücretleri bunların hakedişlerinden öderler.

4.3- Süresi bir yıl ve daha fazla olan iş sözleşmelerinin yazılı şekilde yapılması gerekmektedir.

4.4- İşyerinde işe başladığı günden itibaren, deneme süresi de içinde olmak üzere, en az bir yıl çalışmış olan işçilere yıllık ücretli izin verilmelidir.

4.5- Nitelikleri dolayısıyla sürekli çalıştıkları için durmaksızın birbiri ardına postalar halinde işçi çalıştırılarak yürütülen işlerde posta sayısı 24 saatlik süre içinde en az üç işçi postası çalıştırılacak şekilde düzenlenmek zorundadır.

4.6- Sigortalılar, üçüncü bir kişinin aracılığı ile işe girmiş ve bunlarla sözleşme yapmış olsalar dahi, asıl işveren, bu Kanunun işverene yüklediği yükümlülüklerden dolayı alt işveren ile birlikte sorumludur.

4.7- İşveren bir ay içinde sigortalıların ve sosyal güvenlik destek primine tâbi sigortalıların Ad ve soyadlarını, T.C. kimlik numaralarını, prime esas kazançlarını, Prim ödeme gün sayıları ile prim tutarlarını, gösteren ve örneği Kurum tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenen asıl veya ek aylık prim ve hizmet belgesini, Kuruma vermekle yükümlüdürler.

4.8- Prime esas kazançlarının bildirilmediği veya eksik bildirildiği anlaşılan sigortalılarla ilgili olması halinde, belgenin asıl veya ek nitelikte olup olmadığı, işverence düzenlenip düzenlenmediği dikkate alınmaksızın, aylık asgari ücretin iki katı tutarında, idari para cezası uygulanmaktadır.

Yukarıda açıklanan nedenlerle işyerlerinizde alt işveren olarak maden mühendisi istihdam etmiş olan işverenlerin, İş Kanunu ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu gereğince mühendisler ile sözleşme imzalanması, vardiya çalışmalarında 3 vardiya uygulamasına uyulması, yıllık izin hakkına riayet edilmesi, çalışma sürelerine uygun çalışılması, sigorta primlerinin gerçek ücretler üzerinden ödenmesi, mühendislere ödenen ücretlerde Oda asgari tarifelerinin göz önünde bulundurulması konularında asıl işveren olarak kanuni yükümlüklerinizi yerine getirmeniz hususlarını belirtir, çalışmalarınızda başarılar dileriz.

Saygılarımızla,

Mehmet TORUN
Yönetim Kurulu Başkanı

Bilgi için:

- 1- T.C. Cumhurbaşkanlığı
- 2- T.C. Başbakanlık

Gereği için:

- 1- T.C. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı
- 2- T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
- 3- T.C. Sosyal Güvenlik Kurumu
- 4- Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu
- 5- Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü
- 6- Türkiye Taşkömürü Kurumu
- 7- Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü
- 8- Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
- 9- Karayolları Genel Müdürlüğü

Kurumunuzca ihale edilen işlerde alt işverenlerin, çalışmalarını 4857 sayılı İş Kanunu ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu hükümlerini ihlal ederek sürdürdükleri yönünde tarafımıza şikayetler gelmektedir. Alt işverenlerin bünyesinde istihdam edilmiş olan maden mühendislerinin ücretlerinin Oda asgari ücret tarifesinin altında olduğu, SGK'na bildirilen primlerin gerçek maaş üzerinden gösterilmediği, 3 vardiya halinde çalışılması gereken işlerde vardiyaların 2 vardiya olarak düzenlendiği, yıllık izinlerin İş Kanunu çerçevesinde kullanılmadığı, fazla mesai ücretlerinin ödenmediği ve yazılı sözleşme yapılmadığı belirtilmektedir.

4857 sayılı İş Kanunu 10.06.2003 tarihinde 25134 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Kanunun amacı işverenler ile bir iş sözleşmesine dayanarak çalıştırılan işçilerin çalışma şartları ve çalışma ortamına ilişkin hak ve sorumluluklarını düzenlemektir. Kanun, 4 üncü maddedeki istisnalar dışında kalan bütün işyerlerine, bu işyerlerinin işverenleri ile işveren vekillerine ve işçilerine faaliyet konularına bakılmaksızın uygulanmaktadır.

1- 4857 sayılı İş Kanunu'na göre, bir işverenden, işyerinde yürüttüğü mal veya hizmet üretimine ilişkin yardımcı işlerinde veya asıl işin bir bölümünde işletmenin ve işin gereği ile teknolojik nedenlerle uzmanlık gerektiren işlerde iş alan ve bu iş için görevlendirdiği işçilerini sadece bu işyerinde aldığı işte çalıştıran diğer işveren ile iş aldığı işveren arasında kurulan ilişkiye asıl işveren-alt işveren ilişkisi denir. Bu ilişkide asıl işveren, alt işverenin işçilerine karşı o işyeri ile ilgili olarak bu Kanundan, iş sözleşmesinden veya alt işverenin taraf olduğu toplu iş sözleşmesinden doğan yükümlülüklerinden alt işveren ile birlikte sorumludur.

Kanunun 8 inci maddesi; *"Süresi bir yıl ve daha fazla olan iş sözleşmelerinin yazılı şekilde yapılması zorunludur..."*şeklindedir.

Kanunun "Kamu Makamlarının ve Asıl İşverenlerin Hakedişlerinden Ücret Kesme Yükümlülüğü" başlıklı 36 ncı maddesinde;

"Genel ve katma bütçeli dairelerle mahalli idareler veya kamu iktisadi teşebbüsleri yahut özel kanuna veya özel kanunla verilmiş yetkiye dayanılarak kurulan banka ve kuruluşlar; asıl işverenler müteahhide verdikleri her türlü bina, köprü, hat ve yol inşası gibi yapım ve onarım işlerinde çalışan işçilerden müteahhit veya taşeronlarca ücretleri ödenmeyenlerin bulunup bulunmadığının kontrolü, ya da ücreti ödenmeyen işçinin başvurusu üzerine, ücretleri ödenmeyen varsa müteahhitten veya taşeronlardan istenecek bordrolara göre bu ücretleri bunların hakedişlerinden öderler..." denilmektedir.

Kanunun "Yıllık Ücretli İzin Hakkı ve İzin Süreleri" başlıklı 53 üncü maddesine göre;

"İşyerinde işe başladığı günden itibaren, deneme süresi de içinde olmak üzere, en az bir yıl çalışmış olan işçilere yıllık ücretli izin verilir.

Yıllık ücretli izin hakkından vazgeçilemez..."

2- Kanunun uygulanmasına yönelik çıkarılmış olan Postalar Halinde İşçi Çalıştırılarak Yürütülen İşlerde Çalışmalara İlişkin Özel Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "İşçi Postaları Sayısının Düzenlenmesi" başlıklı 4 üncü maddesinin 1 inci fıkrasının (a) bendi;

"İşçi postaları;

a) Nitelikleri dolayısıyla sürekli çalıştıkları için durmaksızın birbiri ardına postalar halinde işçi çalıştırılarak yürütülen işlerde posta sayısı 24 saatlik süre içinde en az üç işçi postası çalıştırılacak şekilde düzenlenir." şeklinde.

3- 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun "İşveren, İşveren Vekili, Geçici İş İlişkisi Kurulan İşveren ve Alt İşveren" başlıklı 12 nci maddesinin son fıkrası;

"Bir işverenden, işyerinde yürüttüğü mal veya hizmet üretimine ilişkin bir işte veya bir işin bölümü veya eklentilerinde, iş alan ve bu iş için görevlendirdiği sigortalıları çalıştıran üçüncü kişiye alt işveren denir. Sigortalılar, üçüncü bir kişinin aracılığı ile işe girmiş ve bunlarla sözleşme yapmış olsalar dahi, asıl işveren, bu Kanunun işverene yüklediği yükümlülüklerden dolayı alt işveren ile birlikte sorumludur." şeklinde.

Kanunun "Prim Belgeleri ve İşyeri Kayıtları" başlıklı 86 ncı maddesi;

"İşveren bir ay içinde 4 üncü ve 5 inci maddeye tâbi çalıştırdığı sigortalıların ve sosyal güvenlik destek primine tâbi sigortalıların;

a) Ad ve soyadlarını, T.C. kimlik numaralarını,

b) 80 inci maddeye göre hesaplanacak prime esas kazançlarını,

c) Prim ödeme gün sayılarını ile prim tutarlarını,

gösteren ve örneği Kurum tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenen asıl veya ek aylık prim ve hizmet belgesini, 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamındaki için en geç Kurumca belirlenecek günün sonuna kadar, diğer sigortalılar için ise ait olduğu ayı takip eden ayda Kurumca belirlenecek günün sonuna kadar Kuruma vermekle veya sigortalı çalıştırmadığı takdirde, bu hususu sigortalı çalıştırmaya son verdiği tarihten itibaren, onbeş gün içinde Kuruma bildirmekle yükümlüdür...

Kurumun denetim ve kontrolle görevli memurlarınca işyerinde fiilen yapılan tespitlerden ve kamu idarelerinin denetim elemanlarınca kendi mevzuatı gereğince yapacakları soruşturma, denetim ve incelemelerden kayıt ve belgelere dayanmaksızın çalıştığı belirlendiği halde, hizmetlerinin veya prime esas kazançlarının Kuruma bildirilmediği anlaşılan veya eksik bildirildiği tespit edilen sigortalıların geriye yönelik hizmetlerinin veya prime esas

kazançlarının, en fazla tespitini yapıldığı tarihten geriye yönelik bir yıllık süreye ilişkin kısmı dikkate alınır...

Bu maddede belirtilen yükümlülüklerin yerine getirilmemesi halinde, 102 nci maddeye göre işlem yapılır..." hükmünü içermektedir.

Kanunun "Kurumca Verilecek İdarî Para Cezaları" başlıklı 102 nci maddesinin ilgili fıkrasına göre ise;

"4) Belgenin mahkeme kararı, Kurumun denetim ve kontrol ile görevlendirilmiş memurlarınca yapılan tespitler veya diğer kamu idarelerinin denetim elemanlarınca kendi mevzuatları gereğince yapacakları soruşturma, denetim ve incelemeler neticesinde ya da bankalar, döner sermayeli kuruluşlar, kamu idareleri ile kanunla kurulan kurum ve kuruluşlardan alınan bilgi ve belgelerden, hizmetleri veya kazançları Kuruma bildirilmediği veya eksik bildirildiği, anlaşılabilir sigortalılarla ilgili olması halinde, belgenin asıl veya ek nitelikte olup olmadığı, işverence düzenlenip düzenlenmediği dikkate alınmaksızın, aylık asgari ücretin iki katı tutarında, idari para cezası uygulanır." denilmektedir.

4- Yasal mevzuat gereği;

4.1- Asıl işveren, alt işverenin işçilerine karşı o işyeri ile ilgili olarak bu Kanundan, iş sözleşmesinden veya alt işverenin taraf olduğu toplu iş sözleşmesinden doğan yükümlülüklerinden alt işveren ile birlikte sorumludur.

4.2- Asıl işverenler müteahhide verdikleri her türlü yapım ve onarım işlerinde çalışan işçilerden müteahhit veya taşeronlarca ücretleri ödenmeyenlerin bulunup bulunmadığının kontrolü, ya da ücreti ödenmeyen işçinin başvurusu üzerine, ücretleri ödenmeyen varsa müteahhitten veya taşerondan istenecek bordrolara göre bu ücretleri bunların hakedişlerinden öderler.

4.3- Süresi bir yıl ve daha fazla olan iş sözleşmelerinin yazılı şekilde yapılması gerekmektedir.

4.4- İşyerinde işe başladığı günden itibaren, deneme süresi de içinde olmak üzere, en az bir yıl çalışmış olan işçilere yıllık ücretli izin verilmelidir.

4.5- Nitelikleri dolayısıyla sürekli çalıştıkları için durmaksızın birbiri ardına postalar halinde işçi çalıştırılarak yürütülen işlerde posta sayısı 24 saatlik süre içinde en az üç işçi postası çalıştırılacak şekilde düzenlenmek zorundadır.

4.6- Sigortalılar, üçüncü bir kişinin aracılığı ile işe girmiş ve bunlarla sözleşme yapmış olsalar dahi, asıl işveren, bu Kanunun işverene yüklediği yükümlülüklerden dolayı alt işveren ile birlikte sorumludur.

4.7- İşveren bir ay içinde sigortalıların ve sosyal güvenlik destek primine tâbi sigortalıların Ad ve soyadlarını, T.C. kimlik numaralarını, prime esas kazançlarını, Prim ödeme gün sayılarını ile prim tutarlarını, gösteren ve örneği Kurum tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenen asıl veya ek aylık prim ve hizmet belgesini, Kuruma vermekle yükümlüdürler.

4.8- Prime esas kazançlarının bildirilmediği veya eksik bildirildiği anlaşılan sigortalılarla ilgili olması halinde, belgenin asıl veya ek nitelikte olup olmadığı, işverence düzenlenip düzenlenmediği dikkate alınmaksızın, aylık asgari ücretin iki katı tutarında, idari para cezası uygulanmaktadır.

Yukarıda açıklanan nedenlerle işyerlerinizde alt işveren olarak maden mühendisi istihdam etmiş olan işverenlerin, İş Kanunu ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu gereğince mühendisler ile sözleşme imzalanması, vardiya çalışmalarında 3 vardiya uygulamasına uyulması, yıllık izin hakkına riayet edilmesi, çalışma sürelerine uygun çalışılması, sigorta primlerinin gerçek ücretler üzerinden ödenmesi, mühendislere ödenen ücretlerde Oda asgari tarifelerinin göz önünde bulundurulması konularında asıl işveren olarak kanuni yükümlüklerinizi yerine getirmeniz hususlarını belirtir, çalışmalarınızda başarılar dileriz.

Saygılarımızla,

Mehmet TORUN
Yönetim Kurulu Başkanı

Bilgi için:

- 1- T.C. Cumhurbaşkanlığı
- 2- T.C. Başbakanlık

Gereği için:

- 1- T.C. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı
- 2- T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
- 3- T.C. Sosyal Güvenlik Kurumu
- 4- Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu
- 5- Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü
- 6- Türkiye Taşkömürü Kurumu
- 7- Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü
- 8- Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
- 9- Karayolları Genel Müdürlüğü

SOSYAL GÜVENLİK KURUMU BAŞKANLIĞI
ZİYABEY CAD. NO:6
BALGAT / ANKARA

Ankara; 02.06.2010
Sayı : 620

Kurumunuzca ihale edilen işlerde alt işverenlerin, çalışmalarını 4857 sayılı İş Kanunu ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu hükümlerini ihlal ederek sürdürdükleri yönünde tarafımıza şikayetler gelmektedir. Alt işverenlerin bünyesinde istihdam edilmiş olan maden mühendislerinin ücretlerinin Oda asgari ücret tarifesinin altında olduğu, SGK'na bildirilen primlerin gerçek maaş üzerinden gösterilmediği, 3 vardiya halinde çalışılması gereken işlerde vardiyaların 2 vardiya olarak düzenlendiği, yıllık izinlerin İş Kanunu çerçevesinde kullanılmadığı, fazla mesai ücretlerinin ödenmediği ve yazılı sözleşme yapılmadığı belirtilmektedir.

4857 sayılı İş Kanunu 10.06.2003 tarihinde 25134 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Kanunun amacı işverenler ile bir iş sözleşmesine dayanarak çalıştırılan işçilerin çalışma şartları ve çalışma ortamına ilişkin hak ve sorumluluklarını düzenlemektir. Kanun, 4 üncü maddedeki istisnalar dışında kalan bütün işyerlerine, bu işyerlerinin işverenleri ile işveren vekillerine ve işçilerine faaliyet konularına bakılmaksızın uygulanmaktadır.

1- 4857 sayılı İş Kanunu'na göre, bir işverenden, işyerinde yürüttüğü mal veya hizmet üretimine ilişkin yardımcı işlerinde veya asıl işin bir bölümünde işletmenin ve işin gereği ile teknolojik nedenlerle uzmanlık gerektiren işlerde iş alan ve bu iş için görevlendirdiği işçilerini sadece bu işyerinde aldığı işte çalıştıran diğer işveren ile iş aldığı işveren arasında kurulan ilişkiye asıl işveren-alt işveren ilişkisi denir. Bu ilişkide asıl işveren, alt işverenin işçilerine karşı o işyeri ile ilgili olarak bu Kanundan, iş sözleşmesinden veya alt işverenin taraf olduğu toplu iş sözleşmesinden doğan yükümlülüklerinden alt işveren ile birlikte sorumludur.

Kanunun 8 inci maddesi; "*Süresi bir yıl ve daha fazla olan iş sözleşmelerinin yazılı şekilde yapılması zorunludur...*" şeklindedir.

Kanunun "Kamu Makamlarının ve Asıl İşverenlerin Hakedişlerinden Ücret Kesme Yükümlülüğü" başlıklı 36 ncı maddesinde;

" Genel ve katma bütçeli dairelerle mahalli idareler veya kamu iktisadi teşebbüsleri yahut özel kanuna veya özel kanunla verilmiş yetkiye dayanılarak kurulan banka ve kuruluşlar; asıl işverenler müteahhide verdikleri her türlü bina, köprü, hat ve yol inşası gibi yapım ve onarım işlerinde çalışan işçilerden müteahhit veya taşeronlarca ücretleri ödenmeyenlerin bulunup bulunmadığının kontrolü, ya da ücreti ödenmeyen işçinin başvurusu üzerine, ücretleri ödenmeyen varsa müteahhitten veya taşeronlardan istenecek bordrolara göre bu ücretleri bunların hakedişlerinden öderler...." denilmektedir.

Kanunun "Yıllık Ücretli İzin Hakkı ve İzin Süreleri" başlıklı 53 üncü maddesine göre;

"İşyerinde işe başladığı günden itibaren, deneme süresi de içinde olmak üzere, en az bir yıl çalışmış olan işçilere yıllık ücretli izin verilir.

Yıllık ücretli izin hakkından vazgeçilemez..."

2- Kanunun uygulanmasına yönelik çıkarılmış olan Postalar Halinde İşçi Çalıştırılarak Yürütülen İşlerde Çalışmalara İlişkin Özel Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "İşçi Postaları Sayısının Düzenlenmesi" başlıklı 4 üncü maddesinin 1 inci fıkrasının (a) bendi;

"İşçi postaları;

a) Nitelikleri dolayısıyla sürekli çalıştıkları için durmaksızın birbiri ardına postalar halinde işçi çalıştırılarak yürütülen işlerde posta sayısı 24 saatlik süre içinde en az üç işçi postası çalıştırılacak şekilde düzenlenir." şeklindedir.

3- 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun "İşveren, İşveren Vekili, Geçici İş İlişkisi Kurulan İşveren ve Alt İşveren" başlıklı 12 nci maddesinin son fıkrası;

"Bir işverenden, işyerinde yürüttüğü mal veya hizmet üretimine ilişkin bir işte veya bir işin bölümü veya eklentilerinde, iş alan ve bu iş için görevlendirdiği sigortalıları çalıştıran üçüncü kişiye alt işveren denir. Sigortalılar, üçüncü bir kişinin aracılığı ile işe girmiş ve bunlarla sözleşme yapmış olsalar dahi, asıl işveren, bu Kanunun işverene yüklediği yükümlülüklerden dolayı alt işveren ile birlikte sorumludur." şeklindedir.

Kanunun "Prim Belgeleri ve İşyeri Kayıtları" başlıklı 86 ncı maddesi;

"İşveren bir ay içinde 4 üncü ve 5 inci maddeye tâbi çalıştırdığı sigortalıların ve sosyal güvenlik destek primine tâbi sigortalıların;

a) Ad ve soyadlarını, T.C. kimlik numaralarını,

b) 80 inci maddeye göre hesaplanacak prime esas kazançlarını,

c) Prim ödeme gün sayılarını ile prim tutarlarını,

gösteren ve örneği Kurum tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenen asıl veya ek aylık prim ve hizmet belgesini, 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamındakiler için en geç Kurumca belirlenecek günün sonuna kadar, diğer sigortalılar için ise ait olduğu ayı takip eden ayda Kurumca belirlenecek günün sonuna kadar Kuruma vermekle veya sigortalı çalıştırmadığı takdirde, bu hususu sigortalı çalıştırmaya son verdiği tarihten itibaren, onbeş gün içinde Kuruma bildirmekle yükümlüdür...

Kurumun denetim ve kontrolle görevli memurlarınca işyerinde fiilen yapılan tespitlerden ve kamu idarelerinin denetim elemanlarınca kendi mevzuatı gereğince yapacakları soruşturma, denetim ve incelemelerden kayıt ve belgelere dayanmaksızın çalıştığı belirlendiği halde, hizmetlerinin veya prime esas kazançlarının Kuruma bildirilmediği anlaşılan veya eksik bildirildiği tespit edilen sigortalıların geriye yönelik hizmetlerinin veya prime esas

kazançlarının, en fazla tespit yapıldığı tarihten geriye yönelik bir yıllık süreye ilişkin kısmı dikkate alınır...

Bu maddede belirtilen yükümlülüklerin yerine getirilmemesi halinde, 102 nci maddeye göre işlem yapılır..." hükmünü içermektedir.

Kanunun "Kurumca Verilecek İdarî Para Cezaları" başlıklı 102 nci maddesinin ilgili fıkrasına göre ise;

"4) Belgenin mahkeme kararı, Kurumun denetim ve kontrol ile görevlendirilmiş memurlarınca yapılan tespitler veya diğer kamu idarelerinin denetim elemanlarınca kendi mevzuatları gereğince yapacakları soruşturma, denetim ve incelemeler neticesinde ya da bankalar, döner sermayeli kuruluşlar, kamu idareleri ile kanunla kurulan kurum ve kuruluşlardan alınan bilgi ve belgelerden, hizmetleri veya kazançları Kuruma bildirilmediği veya eksik bildirildiği anlaşılan sigortalılarla ilgili olması halinde, belgenin asıl veya ek nitelikte olup olmadığı, işverence düzenlenip düzenlenmediği dikkate alınmaksızın, aylık asgari ücretin iki katı tutarında, idari para cezası uygulanır." denilmektedir.

4- Yasal mevzuat gereği;

4.1- Asıl işveren, alt işverenin işçilerine karşı o işyeri ile ilgili olarak bu Kanundan, iş sözleşmesinden veya alt işverenin taraf olduğu toplu iş sözleşmesinden doğan yükümlülüklerinden alt işveren ile birlikte sorumludur.

4.2- Asıl işverenler müteahhide verdikleri her türlü yapım ve onarım işlerinde çalışan işçilerden müteahhit veya taşeronlarca ücretleri ödenmeyenlerin bulunup bulunmadığının kontrolü, ya da ücreti ödenmeyen işçinin başvurusu üzerine, ücretleri ödenmeyen varsa müteahhitten veya taşerondan istenecek bordrolara göre bu ücretleri bunların hakedişlerinden öderler.

4.3- Süresi bir yıl ve daha fazla olan iş sözleşmelerinin yazılı şekilde yapılması gerekmektedir.

4.4- İşyerinde işe başladığı günden itibaren, deneme süresi de içinde olmak üzere, en az bir yıl çalışmış olan işçilere yıllık ücretli izin verilmelidir.

4.5- Nitelikleri dolayısıyla sürekli çalıştıkları için durmaksızın birbiri ardına postalar halinde işçi çalıştırılarak yürütülen işlerde posta sayısı 24 saatlik süre içinde en az üç işçi postası çalıştırılacak şekilde düzenlenmek zorundadır.

4.6- Sigortalılar, üçüncü bir kişinin aracılığı ile işe girmiş ve bunlarla sözleşme yapmış olsalar dahi, asıl işveren, bu Kanunun işverene yüklediği yükümlülüklerden dolayı alt işveren ile birlikte sorumludur.

4.7- İşveren bir ay içinde sigortalıların ve sosyal güvenlik destek primine tâbi sigortalıların Ad ve soyadlarını, T.C. kimlik numaralarını, prime esas kazançlarını, Prim ödeme gün sayıları ile prim tutarlarını, gösteren ve örneği Kurum tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenen asıl veya ek aylık prim ve hizmet belgesini, Kuruma vermekle yükümlüdürler.

4.8- Prime esas kazançlarının bildirilmediği veya eksik bildirildiği anlaşılan sigortalılarla ilgili olması halinde, belgenin asıl veya ek nitelikte olup olmadığı, işverence düzenlenip düzenlenmediği dikkate alınmaksızın, aylık asgari ücretin iki katı tutarında, idari para cezası uygulanmaktadır.

Yukarıda açıklanan nedenlerle işyerlerinizde alt işveren olarak maden mühendisi istihdam etmiş olan işverenlerin, İş Kanunu ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu gereğince mühendisler ile sözleşme imzalanması, vardiya çalışmalarında 3 vardiya uygulamasına uyulması, yıllık izin hakkına riayet edilmesi, çalışma sürelerine uygun çalışılması, sigorta primlerinin gerçek ücretler üzerinden ödenmesi, mühendislere ödenen ücretlerde Oda asgari tarifelerinin göz önünde bulundurulması konularında asıl işveren olarak kanuni yükümlüklerinizi yerine getirmeniz hususlarını belirtir, çalışmalarınızda başarılar dileriz.

Saygılarımızla,

Mehmet TORUN
Yönetim Kurulu Başkanı

Bilgi için:

- 1- T.C. Cumhurbaşkanlığı
- 2- T.C. Başbakanlık

Gereği için:

- 1- T.C. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı
- 2- T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
- 3- T.C. Sosyal Güvenlik Kurumu
- 4- Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu
- 5- Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü
- 6- Türkiye Taşkömürü Kurumu
- 7- Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü
- 8- Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
- 9- Karayolları Genel Müdürlüğü

TÜRKİYE KÖMÜR İŞLETMELERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
HİPODROM CAD. NO: 12
YENİMAHALLE / ANKARA

Ankara; 02.06.2010
Sayı : 620

Kurumunuzca ihale edilen işlerde alt işverenlerin, çalışmalarını 4857 sayılı İş Kanunu ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu hükümlerini ihlal ederek sürdürdükleri yönünde tarafımıza şikayetler gelmektedir. Alt işverenlerin bünyesinde istihdam edilmiş olan maden mühendislerinin ücretlerinin Oda asgari ücret tarifesinin altında olduğu, SGK'na bildirilen primlerin gerçek maaş üzerinden gösterilmediği, 3 vardiya halinde çalışılması gereken işlerde vardiyaların 2 vardiya olarak düzenlendiği, yıllık izinlerin İş Kanunu çerçevesinde kullanılmadığı, fazla mesai ücretlerinin ödenmediği ve yazılı sözleşme yapılmadığı belirtilmektedir.

4857 sayılı İş Kanunu 10.06.2003 tarihinde 25134 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Kanunun amacı işverenler ile bir iş sözleşmesine dayanarak çalıştırılan işçilerin çalışma şartları ve çalışma ortamına ilişkin hak ve sorumluluklarını düzenlemektir. Kanun, 4 üncü maddedeki istisnalar dışında kalan bütün işyerlerine, bu işyerlerinin işverenleri ile işveren vekillerine ve işçilerine faaliyet konularına bakılmaksızın uygulanmaktadır.

1- 4857 sayılı İş Kanunu'na göre, bir işverenden, işyerinde yürüttüğü mal veya hizmet üretimine ilişkin yardımcı işlerinde veya asıl işin bir bölümünde işletmenin ve işin gereği ile teknolojik nedenlerle uzmanlık gerektiren işlerde iş alan ve bu iş için görevlendirdiği işçilerini sadece bu işyerinde aldığı işte çalıştıran diğer işveren ile iş aldığı işveren arasında kurulan ilişkiye asıl işveren-alt işveren ilişkisi denir. Bu ilişkide asıl işveren, alt işverenin işçilerine karşı o işyeri ile ilgili olarak bu Kanundan, iş sözleşmesinden veya alt işverenin taraf olduğu toplu iş sözleşmesinden doğan yükümlülüklerinden alt işveren ile birlikte sorumludur.

Kanunun 8 inci maddesi; *"Süresi bir yıl ve daha fazla olan iş sözleşmelerinin yazılı şekilde yapılması zorunludur..."*şeklindedir.

Kanunun "Kamu Makamlarının ve Asıl İşverenlerin Hakedişlerinden Ücret Kesme Yükümlülüğü" başlıklı 36 ncı maddesinde;

"Genel ve katma bütçeli dairelerle mahalli idareler veya kamu iktisadi teşebbüsleri yahut özel kanuna veya özel kanunla verilmiş yetkiye dayanılarak kurulan banka ve kuruluşlar; asıl işverenler müteahhide verdikleri her türlü bina, köprü, hat ve yol inşası gibi yapım ve onarım işlerinde çalışan işçilerden müteahhit veya taşeronlarca ücretleri ödenmeyenlerin bulunup bulunmadığının kontrolü, ya da ücreti ödenmeyen işçinin başvurusu üzerine, ücretleri ödenmeyen varsa müteahhitten veya taşeronlardan istenecek bordrolara göre bu ücretleri bunların hakedişlerinden öderler..." denilmektedir.

Kanunun "Yıllık Ücretli İzin Hakkı ve İzin Süreleri" başlıklı 53 üncü maddesine göre;

"İşyerinde işe başladığı günden itibaren, deneme süresi de içinde olmak üzere, en az bir yıl çalışmış olan işçilere yıllık ücretli izin verilir.

Yıllık ücretli izin hakkından vazgeçilemez..."

2- Kanunun uygulanmasına yönelik çıkarılmış olan Postalar Halinde İşçi Çalıştırılarak Yürütülen İşlerde Çalışmalara İlişkin Özel Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "İşçi Postaları Sayısının Düzenlenmesi" başlıklı 4 üncü maddesinin 1 inci fıkrasının (a) bendi;

"İşçi postaları;

a) Nitelikleri dolayısıyla sürekli çalıştıkları için durmaksızın birbiri ardına postalar halinde işçi çalıştırılarak yürütülen işlerde posta sayısı 24 saatlik süre içinde en az üç işçi postası çalıştırılacak şekilde düzenlenir." şeklinde.

3- 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun "İşveren, İşveren Vekili, Geçici İş İlişkisi Kurulan İşveren ve Alt İşveren" başlıklı 12 nci maddesinin son fıkrası;

"Bir işverenden, işyerinde yürüttüğü mal veya hizmet üretimine ilişkin bir işte veya bir işin bölümü veya eklentilerinde, iş alan ve bu iş için görevlendirdiği sigortalıları çalıştıran üçüncü kişiye alt işveren denir. Sigortalılar, üçüncü bir kişinin aracılığı ile işe girmiş ve bunlarla sözleşme yapmış olsalar dahi, asıl işveren, bu Kanunun işverene yüklediği yükümlülüklerden dolayı alt işveren ile birlikte sorumludur." şeklinde.

Kanunun "Prim Belgeleri ve İşyeri Kayıtları" başlıklı 86 ncı maddesi;

"İşveren bir ay içinde 4 üncü ve 5 inci maddeye tâbi çalıştırdığı sigortalıların ve sosyal güvenlik destek primine tâbi sigortalıların;

a) Ad ve soyadlarını, T.C. kimlik numaralarını,

b) 80 inci maddeye göre hesaplanacak prime esas kazançlarını,

c) Prim ödeme gün sayılarını ile prim tutarlarını,

gösteren ve örneği Kurum tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenen asıl veya ek aylık prim ve hizmet belgesini, 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamındaki için en geç Kurumca belirlenecek günün sonuna kadar, diğer sigortalılar için ise ait olduğu ayı takip eden ayda Kurumca belirlenecek günün sonuna kadar Kuruma vermekle veya sigortalı çalıştırmadığı takdirde, bu hususu sigortalı çalıştırmaya son verdiği tarihten itibaren, onbeş gün içinde Kuruma bildirmekle yükümlüdür...

Kurumun denetim ve kontrolle görevli memurlarınca işyerinde fiilen yapılan tespitlerden ve kamu idarelerinin denetim elemanlarınca kendi mevzuatı gereğince yapacakları soruşturma, denetim ve incelemelerden kayıt ve belgelere dayanmaksızın çalıştığı belirlendiği halde, hizmetlerinin veya prime esas kazançlarının Kuruma bildirilmediği anlaşılan veya eksik bildirildiği tespit edilen sigortalıların geriye yönelik hizmetlerinin veya prime esas

kazançlarının, en fazla tespitini yapıldığı tarihten geriye yönelik bir yıllık süreye ilişkin kısmı dikkate alınır...

Bu maddede belirtilen yükümlülüklerin yerine getirilmemesi halinde, 102 nci maddeye göre işlem yapılır..." hükmünü içermektedir.

Kanunun "Kurumca Verilecek İdarî Para Cezaları" başlıklı 102 nci maddesinin ilgili fıkrasına göre ise;

"4) Belgenin mahkeme kararı, Kurumun denetim ve kontrol ile görevlendirilmiş memurlarınca yapılan tespitler veya diğer kamu idarelerinin denetim elemanlarınca kendi mevzuatları gereğince yapacakları soruşturma, denetim ve incelemeler neticesinde ya da bankalar, döner sermayeli kuruluşlar, kamu idareleri ile kanunla kurulan kurum ve kuruluşlardan alınan bilgi ve belgelerden, hizmetleri veya kazançları Kuruma bildirilmediği veya eksik bildirildiği, anlaşılabilir sigortalılarla ilgili olması halinde, belgenin asıl veya ek nitelikte olup olmadığı, işverence düzenlenip düzenlenmediği dikkate alınmaksızın, aylık asgari ücretin iki katı tutarında, idari para cezası uygulanır." denilmektedir.

4- Yasal mevzuat gereği;

4.1- Asıl işveren, alt işverenin işçilerine karşı o işyeri ile ilgili olarak bu Kanundan, iş sözleşmesinden veya alt işverenin taraf olduğu toplu iş sözleşmesinden doğan yükümlülüklerinden alt işveren ile birlikte sorumludur.

4.2- Asıl işverenler müteahhide verdikleri her türlü yapım ve onarım işlerinde çalışan işçilerden müteahhit veya taşeronlarca ücretleri ödenmeyenlerin bulunup bulunmadığının kontrolü, ya da ücreti ödenmeyen işçinin başvurusu üzerine, ücretleri ödenmeyen varsa müteahhitten veya taşerondan istenecek bordrolara göre bu ücretleri bunların hakedişlerinden öderler.

4.3- Süresi bir yıl ve daha fazla olan iş sözleşmelerinin yazılı şekilde yapılması gerekmektedir.

4.4- İşyerinde işe başladığı günden itibaren, deneme süresi de içinde olmak üzere, en az bir yıl çalışmış olan işçilere yıllık ücretli izin verilmelidir.

4.5- Nitelikleri dolayısıyla sürekli çalıştıkları için durmaksızın birbiri ardına postalar halinde işçi çalıştırılarak yürütülen işlerde posta sayısı 24 saatlik süre içinde en az üç işçi postası çalıştırılacak şekilde düzenlenmek zorundadır.

4.6- Sigortalılar, üçüncü bir kişinin aracılığı ile işe girmiş ve bunlarla sözleşme yapmış olsalar dahi, asıl işveren, bu Kanunun işverene yüklediği yükümlülüklerden dolayı alt işveren ile birlikte sorumludur.

4.7- İşveren bir ay içinde sigortalıların ve sosyal güvenlik destek primine tâbi sigortalıların Ad ve soyadlarını, T.C. kimlik numaralarını, prime esas kazançlarını, Prim ödeme gün sayıları ile prim tutarlarını, gösteren ve örneği Kurum tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenen asıl veya ek aylık prim ve hizmet belgesini, Kuruma vermekle yükümlüdürler.

4.8- Prime esas kazançlarının bildirilmediği veya eksik bildirildiği anlaşılan sigortalılarla ilgili olması halinde, belgenin asıl veya ek nitelikte olup olmadığı, işverence düzenlenip düzenlenmediği dikkate alınmaksızın, aylık asgari ücretin iki katı tutarında, idari para cezası uygulanmaktadır.

Yukarıda açıklanan nedenlerle işyerlerinizde alt işveren olarak maden mühendisi istihdam etmiş olan işverenlerin, İş Kanunu ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu gereğince mühendisler ile sözleşme imzalanması, vardiya çalışmalarında 3 vardiya uygulamasına uyulması, yıllık izin hakkına riayet edilmesi, çalışma sürelerine uygun çalışılması, sigorta primlerinin gerçek ücretler üzerinden ödenmesi, mühendislere ödenen ücretlerde Oda asgari tarifelerinin göz önünde bulundurulması konularında asıl işveren olarak kanuni yükümlüklerinizi yerine getirmeniz hususlarını belirtir, çalışmalarınızda başarılar dileriz.

Saygılarımızla,

Mehmet TORUN
Yönetim Kurulu Başkanı

Bilgi için:

- 1- T.C. Cumhurbaşkanlığı
- 2- T.C. Başbakanlık

Gereği için:

- 1- T.C. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı
- 2- T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
- 3- T.C. Sosyal Güvenlik Kurumu
- 4- Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu
- 5- Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü
- 6- Türkiye Taşkömürü Kurumu
- 7- Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü
- 8- Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
- 9- Karayolları Genel Müdürlüğü

ETİ MADEN İŞLETMELERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ Ankara; 02.06.2010
CİHAN SOK. NO: 2 Sayı : 620
06430 SIHİYE / ANKARA

Kurumunuzca ihale edilen işlerde alt işverenlerin, çalışmalarını 4857 sayılı İş Kanunu ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu hükümlerini ihlal ederek sürdürdükleri yönünde tarafımıza şikayetler gelmektedir. Alt işverenlerin bünyesinde istihdam edilmiş olan maden mühendislerinin ücretlerinin Oda asgari ücret tarifesinin altında olduğu, SGK'na bildirilen primlerin gerçek maaş üzerinden gösterilmediği, 3 vardiya halinde çalışılması gereken işlerde vardiyaların 2 vardiya olarak düzenlendiği, yıllık izinlerin İş Kanunu çerçevesinde kullanılmadığı, fazla mesai ücretlerinin ödenmediği ve yazılı sözleşme yapılmadığı belirtilmektedir.

4857 sayılı İş Kanunu 10.06.2003 tarihinde 25134 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Kanunun amacı işverenler ile bir iş sözleşmesine dayanarak çalıştırılan işçilerin çalışma şartları ve çalışma ortamına ilişkin hak ve sorumluluklarını düzenlemektir. Kanun, 4 üncü maddedeki istisnalar dışında kalan bütün işyerlerine, bu işyerlerinin işverenleri ile işveren vekillerine ve işçilerine faaliyet konularına bakılmaksızın uygulanmaktadır.

1- 4857 sayılı İş Kanunu'na göre, bir işverenden, işyerinde yürüttüğü mal veya hizmet üretimine ilişkin yardımcı işlerinde veya asıl işin bir bölümünde işletmenin ve işin gereği ile teknolojik nedenlerle uzmanlık gerektiren işlerde iş alan ve bu iş için görevlendirdiği işçilerini sadece bu işyerinde aldığı işte çalıştıran diğer işveren ile iş aldığı işveren arasında kurulan ilişkiye asıl işveren-alt işveren ilişkisi denir. Bu ilişkide asıl işveren, alt işverenin işçilerine karşı o işyeri ile ilgili olarak bu Kanundan, iş sözleşmesinden veya alt işverenin taraf olduğu toplu iş sözleşmesinden doğan yükümlülüklerinden alt işveren ile birlikte sorumludur.

Kanunun 8 inci maddesi; *"Süresi bir yıl ve daha fazla olan iş sözleşmelerinin yazılı şekilde yapılması zorunludur..."*şeklindedir.

Kanunun "Kamu Makamlarının ve Asıl İşverenlerin Hakedişlerinden Ücret Kesme Yükümlülüğü" başlıklı 36 ncı maddesinde;

"Genel ve katma bütçeli dairelerle mahalli idareler veya kamu iktisadi teşebbüsleri yahut özel kanuna veya özel kanunla verilmiş yetkiye dayanılarak kurulan banka ve kuruluşlar; asıl işverenler müteahhide verdikleri her türlü bina, köprü, hat ve yol inşası gibi yapım ve onarım işlerinde çalışan işçilerden müteahhit veya taşeronlarca ücretleri ödenmeyenlerin bulunup bulunmadığının kontrolü, ya da ücreti ödenmeyen işçinin başvurusu üzerine, ücretleri ödenmeyen varsa müteahhitten veya taşeronlardan istenecek bordrolara göre bu ücretleri bunların hakedişlerinden öderler..." denilmektedir.

Kanunun "Yıllık Ücretli İzin Hakkı ve İzin Süreleri" başlıklı 53 üncü maddesine göre;

"İşyerinde işe başladığı günden itibaren, deneme süresi de içinde olmak üzere, en az bir yıl çalışmış olan işçilere yıllık ücretli izin verilir.

Yıllık ücretli izin hakkından vazgeçilemez..."

2- Kanunun uygulanmasına yönelik çıkarılmış olan Postalar Halinde İşçi Çalıştırılarak Yürütülen İşlerde Çalışmalara İlişkin Özel Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "İşçi Postaları Sayısının Düzenlenmesi" başlıklı 4 üncü maddesinin 1 inci fıkrasının (a) bendi;

"İşçi postaları;

a) Nitelikleri dolayısıyla sürekli çalıştıkları için durmaksızın birbiri ardına postalar halinde işçi çalıştırılarak yürütülen işlerde posta sayısı 24 saatlik süre içinde en az üç işçi postası çalıştırılacak şekilde düzenlenir." şeklinde.

3- 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun "İşveren, İşveren Vekili, Geçici İş İlişkisi Kurulan İşveren ve Alt İşveren" başlıklı 12 nci maddesinin son fıkrası;

"Bir işverenden, işyerinde yürüttüğü mal veya hizmet üretimine ilişkin bir işte veya bir işin bölümü veya eklentilerinde, iş alan ve bu iş için görevlendirdiği sigortalıları çalıştıran üçüncü kişiye alt işveren denir. Sigortalılar, üçüncü bir kişinin aracılığı ile işe girmiş ve bunlarla sözleşme yapmış olsalar dahi, asıl işveren, bu Kanunun işverene yüklediği yükümlülüklerden dolayı alt işveren ile birlikte sorumludur." şeklinde.

Kanunun "Prim Belgeleri ve İşyeri Kayıtları" başlıklı 86 ncı maddesi;

"İşveren bir ay içinde 4 üncü ve 5 inci maddeye tâbi çalıştırdığı sigortalıların ve sosyal güvenlik destek primine tâbi sigortalıların;

a) Ad ve soyadlarını, T.C. kimlik numaralarını,

b) 80 inci maddeye göre hesaplanacak prime esas kazançlarını,

c) Prim ödeme gün sayıları ile prim tutarlarını,

gösteren ve örneği Kurum tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenen asıl veya ek aylık prim ve hizmet belgesini, 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamındakiler için en geç Kurumca belirlenecek günün sonuna kadar, diğer sigortalılar için ise ait olduğu ayı takip eden ayda Kurumca belirlenecek günün sonuna kadar Kuruma vermekle veya sigortalı çalıştırmadığı takdirde, bu hususu sigortalı çalıştırmaya son verdiği tarihten itibaren, onbeş gün içinde Kuruma bildirmekle yükümlüdür...

Kurumun denetim ve kontrolle görevli memurlarınca işyerinde fiilen yapılan tespitlerden ve kamu idarelerinin denetim elemanlarınca kendi mevzuatı gereğince yapacakları soruşturma, denetim ve incelemelerden kayıt ve belgelere dayanmaksızın çalıştığı belirlendiği halde, hizmetlerinin veya prime esas kazançlarının Kuruma bildirilmediği anlaşılan veya eksik bildirildiği tespit edilen sigortalıların geriye yönelik hizmetlerinin veya prime esas

kazançlarının, en fazla tespitini yapıldığı tarihten geriye yönelik bir yıllık süreye ilişkin kısmı dikkate alınır...

Bu maddede belirtilen yükümlülüklerin yerine getirilmemesi halinde, 102 nci maddeye göre işlem yapılır..." hükmünü içermektedir.

Kanunun "Kurumca Verilecek İdarî Para Cezaları" başlıklı 102 nci maddesinin ilgili fıkrasına göre ise;

"4) Belgenin mahkeme kararı, Kurumun denetim ve kontrol ile görevlendirilmiş memurlarınca yapılan tespitler veya diğer kamu idarelerinin denetim elemanlarınca kendi mevzuatları gereğince yapacakları soruşturma, denetim ve incelemeler neticesinde ya da bankalar, döner sermayeli kuruluşlar, kamu idareleri ile kanunla kurulan kurum ve kuruluşlardan alınan bilgi ve belgelerden, hizmetleri veya kazançları Kuruma bildirilmediği veya eksik bildirildiği anlaşılan sigortalılarla ilgili olması halinde, belgenin asıl veya ek nitelikte olup olmadığı, işverence düzenlenip düzenlenmediği dikkate alınmaksızın, aylık asgari ücretin iki katı tutarında, idari para cezası uygulanır." denilmektedir.

4- Yasal mevzuat gereği;

4.1- Asıl işveren, alt işverenin işçilerine karşı o işyeri ile ilgili olarak bu Kanundan, iş sözleşmesinden veya alt işverenin taraf olduğu toplu iş sözleşmesinden doğan yükümlülüklerinden alt işveren ile birlikte sorumludur.

4.2- Asıl işverenler müteahhide verdikleri her türlü yapım ve onarım işlerinde çalışan işçilerden müteahhit veya taşeronlarca ücretleri ödenmeyenlerin bulunup bulunmadığının kontrolü, ya da ücreti ödenmeyen işçinin başvurusu üzerine, ücretleri ödenmeyen varsa müteahhitten veya taşerondan istenecek bordrolara göre bu ücretleri bunların hakedişlerinden öderler.

4.3- Süresi bir yıl ve daha fazla olan iş sözleşmelerinin yazılı şekilde yapılması gerekmektedir.

4.4- İşyerinde işe başladığı günden itibaren, deneme süresi de içinde olmak üzere, en az bir yıl çalışmış olan işçilere yıllık ücretli izin verilmelidir.

4.5- Nitelikleri dolayısıyla sürekli çalıştıkları için durmaksızın birbiri ardına postalar halinde işçi çalıştırılarak yürütülen işlerde posta sayısı 24 saatlik süre içinde en az üç işçi postası çalıştırılacak şekilde düzenlenmek zorundadır.

4.6- Sigortalılar, üçüncü bir kişinin aracılığı ile işe girmiş ve bunlarla sözleşme yapmış olsalar dahi, asıl işveren, bu Kanunun işverene yüklediği yükümlülüklerden dolayı alt işveren ile birlikte sorumludur.

4.7- İşveren bir ay içinde sigortalıların ve sosyal güvenlik destek primine tâbi sigortalıların Ad ve soyadlarını, T.C. kimlik numaralarını, prime esas kazançlarını, Prim ödeme gün sayıları ile prim tutarlarını, gösteren ve örneği Kurum tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenen asıl veya ek aylık prim ve hizmet belgesini, Kuruma vermekle yükümlüdürler.

4.8- Prime esas kazançlarının bildirilmediği veya eksik bildirildiği anlaşılan sigortalılarla ilgili olması halinde, belgenin asıl veya ek nitelikte olup olmadığı, işverence düzenlenip düzenlenmediği dikkate alınmaksızın, aylık asgari ücretin iki katı tutarında, idari para cezası uygulanmaktadır.

Yukarıda açıklanan nedenlerle işyerlerinizde alt işveren olarak maden mühendisi istihdam etmiş olan işverenlerin, İş Kanunu ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu gereğince mühendisler ile sözleşme imzalanması, vardiya çalışmalarında 3 vardiya uygulamasına uyulması, yıllık izin hakkına riayet edilmesi, çalışma sürelerine uygun çalışılması, sigorta primlerinin gerçek ücretler üzerinden ödenmesi, mühendislere ödenen ücretlerde Oda asgari tarifelerinin göz önünde bulundurulması konularında asıl işveren olarak kanuni yükümlüklerinizi yerine getirmeniz hususlarını belirtir, çalışmalarınızda başarılar dileriz.

Saygılarımızla,

Mehmet TORUN
Yönetim Kurulu Başkanı

Bilgi için:

- 1- T.C. Cumhurbaşkanlığı
- 2- T.C. Başbakanlık

Gereği için:

- 1- T.C. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı
- 2- T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
- 3- T.C. Sosyal Güvenlik Kurumu
- 4- Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu
- 5- Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü
- 6- Türkiye Taşkömürü Kurumu
- 7- Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü
- 8- Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
- 9- Karayolları Genel Müdürlüğü

TÜRKİYE TAŞKÖMÜRÜ KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
BAĞLIK CAD. YAYLA MAH.
İHSAN SOYAK SOK. NO: 2
67090 ZONGULDAK

Ankara; 02.06.2010
Sayı : 620

Kurumunuzca ihale edilen işlerde alt işverenlerin, çalışmalarını 4857 sayılı İş Kanunu ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu hükümlerini ihlal ederek sürdürdükleri yönünde tarafımıza şikayetler gelmektedir. Alt işverenlerin bünyesinde istihdam edilmiş olan maden mühendislerinin ücretlerinin Oda asgari ücret tarifesinin altında olduğu, SGK'na bildirilen primlerin gerçek maaş üzerinden gösterilmediği, 3 vardiya halinde çalışması gereken işlerde vardiyaların 2 vardiya olarak düzenlendiği, yıllık izinlerin İş Kanunu çerçevesinde kullanılmadığı, fazla mesai ücretlerinin ödenmediği ve yazılı sözleşme yapılmadığı belirtilmektedir.

4857 sayılı İş Kanunu 10.06.2003 tarihinde 25134 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Kanunun amacı işverenler ile bir iş sözleşmesine dayanarak çalıştırılan işçilerin çalışma şartları ve çalışma ortamına ilişkin hak ve sorumluluklarını düzenlemektir. Kanun, 4 üncü maddedeki istisnalar dışında kalan bütün işyerlerine, bu işyerlerinin işverenleri ile işveren vekillerine ve işçilerine faaliyet konularına bakılmaksızın uygulanmaktadır.

1- 4857 sayılı İş Kanunu'na göre, bir işverenden, işyerinde yürüttüğü mal veya hizmet üretimine ilişkin yardımcı işlerinde veya asıl işin bir bölümünde işletmenin ve işin gereği ile teknolojik nedenlerle uzmanlık gerektiren işlerde iş alan ve bu iş için görevlendirdiği işçilerini sadece bu işyerinde aldığı işte çalıştıran diğer işveren ile iş aldığı işveren arasında kurulan ilişkiye asıl işveren-alt işveren ilişkisi denir. Bu ilişkide asıl işveren, alt işverenin işçilerine karşı o işyeri ile ilgili olarak bu Kanundan, iş sözleşmesinden veya alt işverenin taraf olduğu toplu iş sözleşmesinden doğan yükümlülüklerinden alt işveren ile birlikte sorumludur.

Kanunun 8 inci maddesi; *"Süresi bir yıl ve daha fazla olan iş sözleşmelerinin yazılı şekilde yapılması zorunludur..."* şeklindedir.

Kanunun "Kamu Makamlarının ve Asıl İşverenlerin Hakedişlerinden Ücret Kesme Yükümlülüğü" başlıklı 36 ncı maddesinde;

"Genel ve katma bütçeli dairelerle mahalli idareler veya kamu iktisadi teşebbüsleri yahut özel kanuna veya özel kanunla verilmiş yetkiye dayanılarak kurulan banka ve kuruluşlar; asıl işverenler müteahhide verdikleri her türlü bina, köprü, hat ve yol inşası gibi yapım ve onarım işlerinde çalışan işçilerden müteahhit veya taşeronlarca ücretleri ödenmeyenlerin bulunup bulunmadığının kontrolü, ya da ücreti ödenmeyen işçinin başvurusu üzerine, ücretleri ödenmeyen varsa müteahhitten veya taşeronlardan istenecek bordrolara göre bu ücretleri bunların hakedişlerinden öderler..." denilmektedir.

Kanunun "Yıllık Ücretli İzin Hakkı ve İzin Süreleri" başlıklı 53 üncü maddesine göre;

"İşyerinde işe başladığı günden itibaren, deneme süresi de içinde olmak üzere, en az bir yıl çalışmış olan işçilere yıllık ücretli izin verilir.

Yıllık ücretli izin hakkından vazgeçilemez..."

2- Kanunun uygulanmasına yönelik çıkarılmış olan Postalar Halinde İşçi Çalıştırılarak Yürütülen İşlerde Çalışmalara İlişkin Özel Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "İşçi Postaları Sayısının Düzenlenmesi" başlıklı 4 üncü maddesinin 1 inci fıkrasının (a) bendi;

"İşçi postaları;

a) Nitelikleri dolayısıyla sürekli çalıştıkları için durmaksızın birbiri ardına postalar halinde işçi çalıştırılarak yürütülen işlerde posta sayısı 24 saatlik süre içinde en az üç işçi postası çalıştırılacak şekilde düzenlenir." şeklindedir.

3- 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun "İşveren, İşveren Vekili, Geçici İş İlişkisi Kurulan İşveren ve Alt İşveren" başlıklı 12 nci maddesinin son fıkrası;

"Bir işverenden, işyerinde yürüttüğü mal veya hizmet üretimine ilişkin bir işte veya bir işin bölümü veya eklentilerinde, iş alan ve bu iş için görevlendirdiği sigortalıları çalıştıran üçüncü kişiye alt işveren denir. Sigortalılar, üçüncü bir kişinin aracılığı ile işe girmiş ve bunlarla sözleşme yapmış olsalar dahi, asıl işveren, bu Kanunun işverene yüklediği yükümlülüklerden dolayı alt işveren ile birlikte sorumludur." şeklindedir.

Kanunun "Prim Belgeleri ve İşyeri Kayıtları" başlıklı 86 ncı maddesi;

"İşveren bir ay içinde 4 üncü ve 5 inci maddeye tâbi çalıştırdığı sigortalıların ve sosyal güvenlik destek primine tâbi sigortalıların;

a) Ad ve soyadlarını, T.C. kimlik numaralarını,

b) 80 inci maddeye göre hesaplanacak prime esas kazançlarını,

c) Prim ödeme gün sayıları ile prim tutarlarını,

gösteren ve örneği Kurum tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenen asıl veya ek aylık prim ve hizmet belgesini, 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamındakiler için en geç Kurumca belirlenecek günün sonuna kadar, diğer sigortalılar için ise ait olduğu ayı takip eden ayda Kurumca belirlenecek günün sonuna kadar Kuruma vermekle veya sigortalı çalıştırmadığı takdirde, bu hususu sigortalı çalıştırmaya son verdiği tarihten itibaren, onbeş gün içinde Kuruma bildirmekle yükümlüdür...

Kurumun denetim ve kontrolle görevli memurlarınca işyerinde fiilen yapılan tespitlerden ve kamu idarelerinin denetim elemanlarınca kendi mevzuatı gereğince yapacakları soruşturma, denetim ve incelemelerden kayıt ve belgelere dayanmaksızın çalıştığı belirlendiği halde, hizmetlerinin veya prime esas kazançlarının Kuruma bildirilmediği anlaşılan veya eksik bildirildiği tespit edilen sigortalıların geriye yönelik hizmetlerinin veya prime esas

kazançlarının, en fazla tespitini yapıldığı tarihten geriye yönelik bir yıllık süreye ilişkin kısmı dikkate alınır...

Bu maddede belirtilen yükümlülüklerin yerine getirilmemesi halinde, 102 nci maddeye göre işlem yapılır..." hükmünü içermektedir.

Kanunun "Kurumca Verilecek İdarî Para Cezaları" başlıklı 102 nci maddesinin ilgili fıkrasına göre ise;

"4) Belgenin mahkeme kararı, Kurumun denetim ve kontrol ile görevlendirilmiş memurlarınca yapılan tespitler veya diğer kamu idarelerinin denetim elemanlarınca kendi mevzuatları gereğince yapacakları soruşturma, denetim ve incelemeler neticesinde ya da bankalar, döner sermayeli kuruluşlar, kamu idareleri ile kanunla kurulan kurum ve kuruluşlardan alınan bilgi ve belgelerden, hizmetleri veya kazançları Kuruma bildirilmediği veya eksik bildirildiği anlaşılan sigortalılarla ilgili olması halinde, belgenin asıl veya ek nitelikte olup olmadığı, işverence düzenlenip düzenlenmediği dikkate alınmaksızın, aylık asgari ücretin iki katı tutarında, idari para cezası uygulanır." denilmektedir.

4- Yasal mevzuat gereği;

4.1- Asıl işveren, alt işverenin işçilerine karşı o işyeri ile ilgili olarak bu Kanundan, iş sözleşmesinden veya alt işverenin taraf olduğu toplu iş sözleşmesinden doğan yükümlülüklerinden alt işveren ile birlikte sorumludur.

4.2- Asıl işverenler müteahhide verdikleri her türlü yapım ve onarım işlerinde çalışan işçilerden müteahhit veya taşeronlarca ücretleri ödenmeyenlerin bulunup bulunmadığının kontrolü, ya da ücreti ödenmeyen işçinin başvurusu üzerine, ücretleri ödenmeyen varsa müteahhitten veya taşerondan istenecek bordrolara göre bu ücretleri bunların hakedişlerinden öderler.

4.3- Süresi bir yıl ve daha fazla olan iş sözleşmelerinin yazılı şekilde yapılması gerekmektedir.

4.4- İşyerinde işe başladığı günden itibaren, deneme süresi de içinde olmak üzere, en az bir yıl çalışmış olan işçilere yıllık ücretli izin verilmelidir.

4.5- Nitelikleri dolayısıyla sürekli çalıştıkları için durmaksızın birbiri ardına postalar halinde işçi çalıştırılarak yürütülen işlerde posta sayısı 24 saatlik süre içinde en az üç işçi postası çalıştırılacak şekilde düzenlenmek zorundadır.

4.6- Sigortalılar, üçüncü bir kişinin aracılığı ile işe girmiş ve bunlarla sözleşme yapmış olsalar dahi, asıl işveren, bu Kanunun işverene yüklediği yükümlülüklerden dolayı alt işveren ile birlikte sorumludur.

4.7- İşveren bir ay içinde sigortalıların ve sosyal güvenlik destek primine tâbi sigortalıların Ad ve soyadlarını, T.C. kimlik numaralarını, prime esas kazançlarını, Prim ödeme gün sayıları ile prim tutarlarını, gösteren ve örneği Kurum tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenen asıl veya ek aylık prim ve hizmet belgesini, Kuruma vermekle yükümlüdürler.

4.8- Prime esas kazançlarının bildirilmediği veya eksik bildirildiği anlaşılan sigortalılarla ilgili olması halinde, belgenin asıl veya ek nitelikte olup olmadığı, işverence düzenlenip düzenlenmediği dikkate alınmaksızın, aylık asgari ücretin iki katı tutarında, idari para cezası uygulanmaktadır.

Yukarıda açıklanan nedenlerle işyerlerinizde alt işveren olarak maden mühendisi istihdam etmiş olan işverenlerin, İş Kanunu ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu gereğince mühendisler ile sözleşme imzalanması, vardiya çalışmalarında 3 vardiya uygulamasına uyulması, yıllık izin hakkına riayet edilmesi, çalışma sürelerine uygun çalışılması, sigorta primlerinin gerçek ücretler üzerinden ödenmesi, mühendislere ödenen ücretlerde Oda asgari tarifelerinin göz önünde bulundurulması konularında asıl işveren olarak kanuni yükümlüklerinizi yerine getirmeniz hususlarını belirtir, çalışmalarınızda başarılar dileriz.

Saygılarımızla,

Mehmet TORUN
Yönetim Kurulu Başkanı

Bilgi için:

- 1- T.C. Cumhurbaşkanlığı
- 2- T.C. Başbakanlık

Gereği için:

- 1- T.C. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı
- 2- T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
- 3- T.C. Sosyal Güvenlik Kurumu
- 4- Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu
- 5- Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü
- 6- Türkiye Taşkömürü Kurumu
- 7- Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü
- 8- Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
- 9- Karayolları Genel Müdürlüğü

Kurumunuzca ihale edilen işlerde alt işverenlerin, çalışmalarını 4857 sayılı İş Kanunu ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu hükümlerini ihlal ederek sürdürdükleri yönünde tarafımıza şikayetler gelmektedir. Alt işverenlerin bünyesinde istihdam edilmiş olan maden mühendislerinin ücretlerinin Oda asgari ücret tarifesinin altında olduğu, SGK'na bildirilen primlerin gerçek maaş üzerinden gösterilmediği, 3 vardiya halinde çalışılması gereken işlerde vardiyaların 2 vardiya olarak düzenlendiği, yıllık izinlerin İş Kanunu çerçevesinde kullanılmadığı, fazla mesai ücretlerinin ödenmediği ve yazılı sözleşme yapılmadığı belirtilmektedir.

4857 sayılı İş Kanunu 10.06.2003 tarihinde 25134 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Kanunun amacı işverenler ile bir iş sözleşmesine dayanarak çalıştırılan işçilerin çalışma şartları ve çalışma ortamına ilişkin hak ve sorumluluklarını düzenlemektir. Kanun, 4 üncü maddedeki istisnalar dışında kalan bütün işyerlerine, bu işyerlerinin işverenleri ile işveren vekillerine ve işçilerine faaliyet konularına bakılmaksızın uygulanmaktadır.

1- 4857 sayılı İş Kanunu'na göre, bir işverenden, işyerinde yürüttüğü mal veya hizmet üretimine ilişkin yardımcı işlerinde veya asıl işin bir bölümünde işletmenin ve işin gereği ile teknolojik nedenlerle uzmanlık gerektiren işlerde iş alan ve bu iş için görevlendirdiği işçilerini sadece bu işyerinde aldığı işte çalıştıran diğer işveren ile iş aldığı işveren arasında kurulan ilişkiye asıl işveren-alt işveren ilişkisi denir. Bu ilişkide asıl işveren, alt işverenin işçilerine karşı o işyeri ile ilgili olarak bu Kanundan, iş sözleşmesinden veya alt işverenin taraf olduğu toplu iş sözleşmesinden doğan yükümlülüklerinden alt işveren ile birlikte sorumludur.

Kanunun 8 inci maddesi; *"Süresi bir yıl ve daha fazla olan iş sözleşmelerinin yazılı şekilde yapılması zorunludur..."*şeklindedir.

Kanunun "Kamu Makamlarının ve Asıl İşverenlerin Hakedişlerinden Ücret Kesme Yükümlülüğü" başlıklı 36 ncı maddesinde;

"Genel ve katma bütçeli dairelerle mahalli idareler veya kamu iktisadi teşebbüsleri yahut özel kanuna veya özel kanunla verilmiş yetkiye dayanılarak kurulan banka ve kuruluşlar; asıl işverenler müteahhide verdikleri her türlü bina, köprü, hat ve yol inşası gibi yapım ve onarım işlerinde çalışan işçilerden müteahhit veya taşeronlarca ücretleri ödenmeyenlerin bulunup bulunmadığının kontrolü, ya da ücreti ödenmeyen işçinin başvurusu üzerine, ücretleri ödenmeyen varsa müteahhitten veya taşeronlardan istenecek bordrolara göre bu ücretleri bunların hakedişlerinden öderler..." denilmektedir.

Kanunun "Yıllık Ücretli İzin Hakkı ve İzin Süreleri" başlıklı 53 üncü maddesine göre;

"İşyerinde işe başladığı günden itibaren, deneme süresi de içinde olmak üzere, en az bir yıl çalışmış olan işçilere yıllık ücretli izin verilir.

Yıllık ücretli izin hakkından vazgeçilemez..."

2- Kanunun uygulanmasına yönelik çıkarılmış olan Postalar Halinde İşçi Çalıştırılarak Yürütülen İşlerde Çalışmalara İlişkin Özel Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "İşçi Postaları Sayısının Düzenlenmesi" başlıklı 4 üncü maddesinin 1 inci fıkrasının (a) bendi;

"İşçi postaları;

a) Nitelikleri dolayısıyla sürekli çalıştıkları için durmaksızın birbiri ardına postalar halinde işçi çalıştırılarak yürütülen işlerde posta sayısı 24 saatlik süre içinde en az üç işçi postası çalıştırılacak şekilde düzenlenir." şeklinde.

3- 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun "İşveren, İşveren Vekili, Geçici İş İlişkisi Kurulan İşveren ve Alt İşveren" başlıklı 12 nci maddesinin son fıkrası;

"Bir işverenden, işyerinde yürüttüğü mal veya hizmet üretimine ilişkin bir işte veya bir işin bölümü veya eklentilerinde, iş alan ve bu iş için görevlendirdiği sigortalıları çalıştıran üçüncü kişiye alt işveren denir. Sigortalılar, üçüncü bir kişinin aracılığı ile işe girmiş ve bunlarla sözleşme yapmış olsalar dahi, asıl işveren, bu Kanunun işverene yüklediği yükümlülüklerden dolayı alt işveren ile birlikte sorumludur." şeklinde.

Kanunun "Prim Belgeleri ve İşyeri Kayıtları" başlıklı 86 ncı maddesi;

"İşveren bir ay içinde 4 üncü ve 5 inci maddeye tâbi çalıştırdığı sigortalıların ve sosyal güvenlik destek primine tâbi sigortalıların;

a) Ad ve soyadlarını, T.C. kimlik numaralarını,

b) 80 inci maddeye göre hesaplanacak prime esas kazançlarını,

c) Prim ödeme gün sayıları ile prim tutarlarını,

gösteren ve örneği Kurum tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenen asıl veya ek aylık prim ve hizmet belgesini, 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamındakiler için en geç Kurumca belirlenecek günün sonuna kadar, diğer sigortalılar için ise ait olduğu ayı takip eden ayda Kurumca belirlenecek günün sonuna kadar Kuruma vermekle veya sigortalı çalıştırmadığı takdirde, bu hususu sigortalı çalıştırmaya son verdiği tarihten itibaren, onbeş gün içinde Kuruma bildirmekle yükümlüdür...

Kurumun denetim ve kontrolle görevli memurlarınca işyerinde fiilen yapılan tespitlerden ve kamu idarelerinin denetim elemanlarınca kendi mevzuatı gereğince yapacakları soruşturma, denetim ve incelemelerden kayıt ve belgelere dayanmaksızın çalıştığı belirlendiği halde, hizmetlerinin veya prime esas kazançlarının Kuruma bildirilmediği anlaşılan veya eksik bildirildiği tespit edilen sigortalıların geriye yönelik hizmetlerinin veya prime esas

kazançlarının, en fazla tespitini yapıldığı tarihten geriye yönelik bir yıllık süreye ilişkin kısmı dikkate alınır...

Bu maddede belirtilen yükümlülüklerin yerine getirilmemesi halinde, 102 nci maddeye göre işlem yapılır..." hükmünü içermektedir.

Kanunun "Kurumca Verilecek İdarî Para Cezaları" başlıklı 102 nci maddesinin ilgili fıkrasına göre ise;

"4) Belgenin mahkeme kararı, Kurumun denetim ve kontrol ile görevlendirilmiş memurlarınca yapılan tespitler veya diğer kamu idarelerinin denetim elemanlarınca kendi mevzuatları gereğince yapacakları soruşturma, denetim ve incelemeler neticesinde ya da bankalar, döner sermayeli kuruluşlar, kamu idareleri ile kanunla kurulan kurum ve kuruluşlardan alınan bilgi ve belgelerden, hizmetleri veya kazançları Kuruma bildirilmediği veya eksik bildirildiği, anlaşılabilir sigortalılarla ilgili olması halinde, belgenin asıl veya ek nitelikte olup olmadığı, işverence düzenlenip düzenlenmediği dikkate alınmaksızın, aylık asgari ücretin iki katı tutarında, idari para cezası uygulanır." denilmektedir.

4- Yasal mevzuat gereği;

4.1- Asıl işveren, alt işverenin işçilerine karşı o işyeri ile ilgili olarak bu Kanundan, iş sözleşmesinden veya alt işverenin taraf olduğu toplu iş sözleşmesinden doğan yükümlülüklerinden alt işveren ile birlikte sorumludur.

4.2- Asıl işverenler müteahhide verdikleri her türlü yapım ve onarım işlerinde çalışan işçilerden müteahhit veya taşeronlarca ücretleri ödenmeyenlerin bulunup bulunmadığının kontrolü, ya da ücreti ödenmeyen işçinin başvurusu üzerine, ücretleri ödenmeyen varsa müteahhitten veya taşerondan istenecek bordrolara göre bu ücretleri bunların hakedişlerinden öderler.

4.3- Süresi bir yıl ve daha fazla olan iş sözleşmelerinin yazılı şekilde yapılması gerekmektedir.

4.4- İşyerinde işe başladığı günden itibaren, deneme süresi de içinde olmak üzere, en az bir yıl çalışmış olan işçilere yıllık ücretli izin verilmelidir.

4.5- Nitelikleri dolayısıyla sürekli çalıştıkları için durmaksızın birbiri ardına postalar halinde işçi çalıştırılarak yürütülen işlerde posta sayısı 24 saatlik süre içinde en az üç işçi postası çalıştırılacak şekilde düzenlenmek zorundadır.

4.6- Sigortalılar, üçüncü bir kişinin aracılığı ile işe girmiş ve bunlarla sözleşme yapmış olsalar dahi, asıl işveren, bu Kanunun işverene yüklediği yükümlülüklerden dolayı alt işveren ile birlikte sorumludur.

4.7- İşveren bir ay içinde sigortalıların ve sosyal güvenlik destek primine tâbi sigortalıların Ad ve soyadlarını, T.C. kimlik numaralarını, prime esas kazançlarını, Prim ödeme gün sayılarını, prim tutarlarını, gösteren ve örneği Kurum tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenen asıl veya ek aylık prim ve hizmet belgesini, Kuruma vermekle yükümlüdürler.

4.8- Prime esas kazançlarının bildirilmediği veya eksik bildirildiği anlaşılan sigortalılarla ilgili olması halinde, belgenin asıl veya ek nitelikte olup olmadığı, işverence düzenlenip düzenlenmediği dikkate alınmaksızın, aylık asgari ücretin iki katı tutarında, idari para cezası uygulanmaktadır.

Yukarıda açıklanan nedenlerle işyerlerinizde alt işveren olarak maden mühendisi istihdam etmiş olan işverenlerin, İş Kanunu ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu gereğince mühendisler ile sözleşme imzalanması, vardiya çalışmalarında 3 vardiya uygulamasına uyulması, yıllık izin hakkına riayet edilmesi, çalışma sürelerine uygun çalışılması, sigorta primlerinin gerçek ücretler üzerinden ödenmesi, mühendislere ödenen ücretlerde Oda asgari tarifelerinin göz önünde bulundurulması konularında asıl işveren olarak kanuni yükümlüklerinizi yerine getirmeniz hususlarını belirtir, çalışmalarınızda başarılar dileriz.

Saygılarımızla,

Mehmet TORUN
Yönetim Kurulu Başkanı

Bilgi için:

- 1- T.C. Cumhurbaşkanlığı
- 2- T.C. Başbakanlık

Gereği için:

- 1- T.C. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı
- 2- T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
- 3- T.C. Sosyal Güvenlik Kurumu
- 4- Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu
- 5- Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü
- 6- Türkiye Taşkömürü Kurumu
- 7- Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü
- 8- Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
- 9- Karayolları Genel Müdürlüğü

DEVLET SU İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
İNÖNÜ BULVARI
06100 YÜCETEPE / ANKARA

Ankara; 02.06.2010
Sayı : 620

Kurumunuzca ihale edilen işlerde alt işverenlerin, çalışmalarını 4857 sayılı İş Kanunu ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu hükümlerini ihlal ederek sürdürdükleri yönünde tarafımıza şikayetler gelmektedir. Alt işverenlerin bünyesinde istihdam edilmiş olan maden mühendislerinin ücretlerinin Oda asgari ücret tarifesinin altında olduğu, SGK'na bildirilen primlerin gerçek maaş üzerinden gösterilmediği, 3 vardiya halinde çalışması gereken işlerde vardiyaların 2 vardiya olarak düzenlendiği, yıllık izinlerin İş Kanunu çerçevesinde kullanılmadığı, fazla mesai ücretlerinin ödenmediği ve yazılı sözleşme yapılmadığı belirtilmektedir.

4857 sayılı İş Kanunu 10.06.2003 tarihinde 25134 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Kanunun amacı işverenler ile bir iş sözleşmesine dayanarak çalıştırılan işçilerin çalışma şartları ve çalışma ortamına ilişkin hak ve sorumluluklarını düzenlemektir. Kanun, 4 üncü maddedeki istisnalar dışında kalan bütün işyerlerine, bu işyerlerinin işverenleri ile işveren vekillerine ve işçilerine faaliyet konularına bakılmaksızın uygulanmaktadır.

1- 4857 sayılı İş Kanunu'na göre, bir işverenden, işyerinde yürüttüğü mal veya hizmet üretimine ilişkin yardımcı işlerinde veya asıl işin bir bölümünde işletmenin ve işin gereği ile teknolojik nedenlerle uzmanlık gerektiren işlerde iş alan ve bu iş için görevlendirdiği işçilerini sadece bu işyerinde aldığı işte çalıştıran diğer işveren ile iş aldığı işveren arasında kurulan ilişkiye asıl işveren-alt işveren ilişkisi denir. Bu ilişkide asıl işveren, alt işverenin işçilerine karşı o işyeri ile ilgili olarak bu Kanundan, iş sözleşmesinden veya alt işverenin taraf olduğu toplu iş sözleşmesinden doğan yükümlülüklerinden alt işveren ile birlikte sorumludur.

Kanunun 8 inci maddesi; "*Süresi bir yıl ve daha fazla olan iş sözleşmelerinin yazılı şekilde yapılması zorunludur...*" şeklindedir.

Kanunun "Kamu Makamlarının ve Asıl İşverenlerin Hakedişlerinden Ücret Kesme Yükümlülüğü" başlıklı 36 ncı maddesinde;

" Genel ve katma bütçeli dairelerle mahalli idareler veya kamu iktisadi teşebbüsleri yahut özel kanuna veya özel kanunla verilmiş yetkiye dayanılarak kurulan banka ve kuruluşlar; asıl işverenler müteahhide verdikleri her türlü bina, köprü, hat ve yol inşası gibi yapım ve onarım işlerinde çalışan işçilerden müteahhit veya taşeronlarca ücretleri ödenmeyenlerin bulunup bulunmadığının kontrolü, ya da ücreti ödenmeyen işçinin başvurusu üzerine, ücretleri ödenmeyen varsa müteahhitten veya taşerondan istenecek bordrolara göre bu ücretleri bunların hakedişlerinden öderler...." denilmektedir.

Kanunun "Yıllık Ücretli İzin Hakkı ve İzin Süreleri" başlıklı 53 üncü maddesine göre;

"İşyerinde işe başladığı günden itibaren, deneme süresi de içinde olmak üzere, en az bir yıl çalışmış olan işçilere yıllık ücretli izin verilir.

Yıllık ücretli izin hakkından vazgeçilemez..."

2- Kanunun uygulanmasına yönelik çıkarılmış olan Postalar Halinde İşçi Çalıştırılarak Yürütülen İşlerde Çalışmalara İlişkin Özel Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "İşçi Postaları Sayısının Düzenlenmesi" başlıklı 4 üncü maddesinin 1 inci fıkrasının (a) bendi;

"İşçi postaları;

a) Nitelikleri dolayısıyla sürekli çalıştıkları için durmaksızın birbiri ardına postalar halinde işçi çalıştırılarak yürütülen işlerde posta sayısı 24 saatlik süre içinde en az üç işçi postası çalıştırılacak şekilde düzenlenir." şeklinde.

3- 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun "İşveren, İşveren Vekili, Geçici İş İlişkisi Kurulan İşveren ve Alt İşveren" başlıklı 12 nci maddesinin son fıkrası;

"Bir işverenden, işyerinde yürüttüğü mal veya hizmet üretimine ilişkin bir işte veya bir işin bölümü veya eklentilerinde, iş alan ve bu iş için görevlendirdiği sigortalıları çalıştıran üçüncü kişiye alt işveren denir. Sigortalılar, üçüncü bir kişinin aracılığı ile işe girmiş ve bunlarla sözleşme yapmış olsalar dahi, asıl işveren, bu Kanunun işverene yüklediği yükümlülüklerden dolayı alt işveren ile birlikte sorumludur." şeklinde.

Kanunun "Prim Belgeleri ve İşyeri Kayıtları" başlıklı 86 ncı maddesi;

"İşveren bir ay içinde 4 üncü ve 5 inci maddeye tâbi çalıştırdığı sigortalıların ve sosyal güvenlik destek primine tâbi sigortalıların;

a) Ad ve soyadlarını, T.C. kimlik numaralarını,

b) 80 inci maddeye göre hesaplanacak prime esas kazançlarını,

c) Prim ödeme gün sayılarını ile prim tutarlarını,

gösteren ve örneği Kurum tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenen asıl veya ek aylık prim ve hizmet belgesini, 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamındaki için en geç Kurumca belirlenecek günün sonuna kadar, diğer sigortalılar için ise ait olduğu ayı takip eden ayda Kurumca belirlenecek günün sonuna kadar Kuruma vermekle veya sigortalı çalıştırmadığı takdirde, bu hususu sigortalı çalıştırmaya son verdiği tarihten itibaren, onbeş gün içinde Kuruma bildirmekle yükümlüdür...

Kurumun denetim ve kontrolle görevli memurlarınca işyerinde fiilen yapılan tespitlerden ve kamu idarelerinin denetim elemanlarınca kendi mevzuatı gereğince yapacakları soruşturma, denetim ve incelemelerden kayıt ve belgelere dayanmaksızın çalıştığı belirlendiği halde, hizmetlerinin veya prime esas kazançlarının Kuruma bildirilmediği anlaşılan veya eksik bildirildiği tespit edilen sigortalıların geriye yönelik hizmetlerinin veya prime esas

kazançlarının, en fazla tespitini yapıldığı tarihten geriye yönelik bir yıllık süreye ilişkin kısmı dikkate alınır...

Bu maddede belirtilen yükümlülüklerin yerine getirilmemesi halinde, 102 nci maddeye göre işlem yapılır..." hükmünü içermektedir.

Kanunun "Kurumca Verilecek İdarî Para Cezaları" başlıklı 102 nci maddesinin ilgili fıkrasına göre ise;

"4) Belgenin mahkeme kararı, Kurumun denetim ve kontrol ile görevlendirilmiş memurlarınca yapılan tespitler veya diğer kamu idarelerinin denetim elemanlarınca kendi mevzuatları gereğince yapacakları soruşturma, denetim ve incelemeler neticesinde ya da bankalar, döner sermayeli kuruluşlar, kamu idareleri ile kanunla kurulan kurum ve kuruluşlardan alınan bilgi ve belgelerden, hizmetleri veya kazançları Kuruma bildirilmediği veya eksik bildirildiği anlaşılan sigortalılarla ilgili olması halinde, belgenin asıl veya ek nitelikte olup olmadığı, işverence düzenlenip düzenlenmediği dikkate alınmaksızın, aylık asgari ücretin iki katı tutarında, idari para cezası uygulanır." denilmektedir.

4- Yasal mevzuat gereği;

4.1- Asıl işveren, alt işverenin işçilerine karşı o işyeri ile ilgili olarak bu Kanundan, iş sözleşmesinden veya alt işverenin taraf olduğu toplu iş sözleşmesinden doğan yükümlülüklerinden alt işveren ile birlikte sorumludur.

4.2- Asıl işverenler müteahhide verdikleri her türlü yapım ve onarım işlerinde çalışan işçilerden müteahhit veya taşeronlarca ücretleri ödenmeyenlerin bulunup bulunmadığının kontrolü, ya da ücreti ödenmeyen işçinin başvurusu üzerine, ücretleri ödenmeyen varsa müteahhitten veya taşerondan istenecek bordrolara göre bu ücretleri bunların hakedişlerinden öderler.

4.3- Süresi bir yıl ve daha fazla olan iş sözleşmelerinin yazılı şekilde yapılması gerekmektedir.

4.4- İşyerinde işe başladığı günden itibaren, deneme süresi de içinde olmak üzere, en az bir yıl çalışmış olan işçilere yıllık ücretli izin verilmelidir.

4.5- Nitelikleri dolayısıyla sürekli çalıştıkları için durmaksızın birbiri ardına postalar halinde işçi çalıştırılarak yürütülen işlerde posta sayısı 24 saatlik süre içinde en az üç işçi postası çalıştırılacak şekilde düzenlenmek zorundadır.

4.6- Sigortalılar, üçüncü bir kişinin aracılığı ile işe girmiş ve bunlarla sözleşme yapmış olsalar dahi, asıl işveren, bu Kanunun işverene yüklediği yükümlülüklerden dolayı alt işveren ile birlikte sorumludur.

4.7- İşveren bir ay içinde sigortalıların ve sosyal güvenlik destek primine tâbi sigortalıların Ad ve soyadlarını, T.C. kimlik numaralarını, prime esas kazançlarını, Prim ödeme gün sayıları ile prim tutarlarını, gösteren ve örneği Kurum tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenen asıl veya ek aylık prim ve hizmet belgesini, Kuruma vermekle yükümlüdürler.

4.8- Prime esas kazançlarının bildirilmediği veya eksik bildirildiği anlaşılan sigortalılarla ilgili olması halinde, belgenin asıl veya ek nitelikte olup olmadığı, işverence düzenlenip düzenlenmediği dikkate alınmaksızın, aylık asgari ücretin iki katı tutarında, idari para cezası uygulanmaktadır.

Yukarıda açıklanan nedenlerle işyerlerinizde alt işveren olarak maden mühendisi istihdam etmiş olan işverenlerin, İş Kanunu ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu gereğince mühendisler ile sözleşme imzalanması, vardiya çalışmalarında 3 vardiya uygulamasına uyulması, yıllık izin hakkına riayet edilmesi, çalışma sürelerine uygun çalışılması, sigorta primlerinin gerçek ücretler üzerinden ödenmesi, mühendislere ödenen ücretlerde Oda asgari tarifelerinin göz önünde bulundurulması konularında asıl işveren olarak kanuni yükümlüklerinizi yerine getirmeniz hususlarını belirtir, çalışmalarınızda başarılar dileriz.

Saygılarımızla,

Mehmet TORUN
Yönetim Kurulu Başkanı

Bilgi için:

- 1- T.C. Cumhurbaşkanlığı
- 2- T.C. Başbakanlık

Gereği için:

- 1- T.C. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı
- 2- T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
- 3- T.C. Sosyal Güvenlik Kurumu
- 4- Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu
- 5- Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü
- 6- Türkiye Taşkömürü Kurumu
- 7- Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü
- 8- Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
- 9- Karayolları Genel Müdürlüğü

KARAYOLLARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
İNÖNÜ BULVARI
06100 YÜCETEPE / ANKARA

Ankara; 02.06.2010
Sayı : 620

Kurumunuzca ihale edilen işlerde alt işverenlerin, çalışmalarını 4857 sayılı İş Kanunu ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu hükümlerini ihlal ederek sürdürdükleri yönünde tarafımıza şikayetler gelmektedir. Alt işverenlerin bünyesinde istihdam edilmiş olan maden mühendislerinin ücretlerinin Oda asgari ücret tarifesinin altında olduğu, SGK'na bildirilen primlerin gerçek maaş üzerinden gösterilmediği, 3 vardiya halinde çalışılması gereken işlerde vardiyaların 2 vardiya olarak düzenlendiği, yıllık izinlerin İş Kanunu çerçevesinde kullanılmadığı, fazla mesai ücretlerinin ödenmediği ve yazılı sözleşme yapılmadığı belirtilmektedir.

4857 sayılı İş Kanunu 10.06.2003 tarihinde 25134 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Kanunun amacı işverenler ile bir iş sözleşmesine dayanarak çalıştırılan işçilerin çalışma şartları ve çalışma ortamına ilişkin hak ve sorumluluklarını düzenlemektir. Kanun, 4 üncü maddedeki istisnalar dışında kalan bütün işyerlerine, bu işyerlerinin işverenleri ile işveren vekillerine ve işçilerine faaliyet konularına bakılmaksızın uygulanmaktadır.

1- 4857 sayılı İş Kanunu'na göre, bir işverenden, işyerinde yürüttüğü mal veya hizmet üretimine ilişkin yardımcı işlerinde veya asıl işin bir bölümünde işletmenin ve işin gereği ile teknolojik nedenlerle uzmanlık gerektiren işlerde iş alan ve bu iş için görevlendirdiği işçilerini sadece bu işyerinde aldığı işte çalıştıran diğer işveren ile iş aldığı işveren arasında kurulan ilişkiye asıl işveren-alt işveren ilişkisi denir. Bu ilişkide asıl işveren, alt işverenin işçilerine karşı o işyeri ile ilgili olarak bu Kanundan, iş sözleşmesinden veya alt işverenin taraf olduğu toplu iş sözleşmesinden doğan yükümlülüklerinden alt işveren ile birlikte sorumludur.

Kanunun 8 inci maddesi; *"Süresi bir yıl ve daha fazla olan iş sözleşmelerinin yazılı şekilde yapılması zorunludur..."*şeklindedir.

Kanunun "Kamu Makamlarının ve Asıl İşverenlerin Hakedişlerinden Ücret Kesme Yükümlülüğü" başlıklı 36 ncı maddesinde;

"Genel ve katma bütçeli dairelerle mahalli idareler veya kamu iktisadi teşebbüsleri yahut özel kanuna veya özel kanunla verilmiş yetkiye dayanılarak kurulan banka ve kuruluşlar; asıl işverenler müteahhide verdikleri her türlü bina, köprü, hat ve yol inşası gibi yapım ve onarım işlerinde çalışan işçilerden müteahhit veya taşeronlarca ücretleri ödenmeyenlerin bulunup bulunmadığının kontrolü, ya da ücreti ödenmeyen işçinin başvurusu üzerine, ücretleri ödenmeyen varsa müteahhitten veya taşeronlardan istenecek bordrolara göre bu ücretleri bunların hakedişlerinden öderler..." denilmektedir.

Kanunun "Yıllık Ücretli İzin Hakkı ve İzin Süreleri" başlıklı 53 üncü maddesine göre;

"İşyerinde işe başladığı günden itibaren, deneme süresi de içinde olmak üzere, en az bir yıl çalışmış olan işçilere yıllık ücretli izin verilir.

Yıllık ücretli izin hakkından vazgeçilemez..."

2- Kanunun uygulanmasına yönelik çıkarılmış olan Postalar Halinde İşçi Çalıştırılarak Yürütülen İşlerde Çalışmalara İlişkin Özel Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "İşçi Postaları Sayısının Düzenlenmesi" başlıklı 4 üncü maddesinin 1 inci fıkrasının (a) bendi;

"İşçi postaları;

a) Nitelikleri dolayısıyla sürekli çalıştıkları için durmaksızın birbiri ardına postalar halinde işçi çalıştırılarak yürütülen işlerde posta sayısı 24 saatlik süre içinde en az üç işçi postası çalıştırılacak şekilde düzenlenir." şeklinde.

3- 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun "İşveren, İşveren Vekili, Geçici İş İlişkisi Kurulan İşveren ve Alt İşveren" başlıklı 12 nci maddesinin son fıkrası;

"Bir işverenden, işyerinde yürüttüğü mal veya hizmet üretimine ilişkin bir işte veya bir işin bölümü veya eklentilerinde, iş alan ve bu iş için görevlendirdiği sigortalıları çalıştıran üçüncü kişiye alt işveren denir. Sigortalılar, üçüncü bir kişinin aracılığı ile işe girmiş ve bunlarla sözleşme yapmış olsalar dahi, asıl işveren, bu Kanunun işverene yüklediği yükümlülüklerden dolayı alt işveren ile birlikte sorumludur." şeklinde.

Kanunun "Prim Belgeleri ve İşyeri Kayıtları" başlıklı 86 ncı maddesi;

"İşveren bir ay içinde 4 üncü ve 5 inci maddeye tâbi çalıştırdığı sigortalıların ve sosyal güvenlik destek primine tâbi sigortalıların;

a) Ad ve soyadlarını, T.C. kimlik numaralarını,

b) 80 inci maddeye göre hesaplanacak prime esas kazançlarını,

c) Prim ödeme gün sayıları ile prim tutarlarını,

gösteren ve örneği Kurum tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenen asıl veya ek aylık prim ve hizmet belgesini, 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamındakiler için en geç Kurumca belirlenecek günün sonuna kadar, diğer sigortalılar için ise ait olduğu ayı takip eden ayda Kurumca belirlenecek günün sonuna kadar Kuruma vermekle veya sigortalı çalıştırmadığı takdirde, bu hususu sigortalı çalıştırmaya son verdiği tarihten itibaren, onbeş gün içinde Kuruma bildirmekle yükümlüdür...

Kurumun denetim ve kontrolle görevli memurlarınca işyerinde fiilen yapılan tespitlerden ve kamu idarelerinin denetim elemanlarınca kendi mevzuatı gereğince yapacakları soruşturma, denetim ve incelemelerden kayıt ve belgelere dayanmaksızın çalıştığı belirlendiği halde, hizmetlerinin veya prime esas kazançlarının Kuruma bildirilmediği anlaşılan veya eksik bildirildiği tespit edilen sigortalıların geriye yönelik hizmetlerinin veya prime esas

kazançlarının, en fazla tespitini yapıldığı tarihten geriye yönelik bir yıllık süreye ilişkin kısmı dikkate alınır...

Bu maddede belirtilen yükümlülüklerin yerine getirilmemesi halinde, 102 nci maddeye göre işlem yapılır..." hükmünü içermektedir.

Kanunun "Kurumca Verilecek İdarî Para Cezaları" başlıklı 102 nci maddesinin ilgili fıkrasına göre ise;

"4) Belgenin mahkeme kararı, Kurumun denetim ve kontrol ile görevlendirilmiş memurlarınca yapılan tespitler veya diğer kamu idarelerinin denetim elemanlarınca kendi mevzuatları gereğince yapacakları soruşturma, denetim ve incelemeler neticesinde ya da bankalar, döner sermayeli kuruluşlar, kamu idareleri ile kanunla kurulan kurum ve kuruluşlardan alınan bilgi ve belgelerden, hizmetleri veya kazançları Kuruma bildirilmediği veya eksik bildirildiği, anlaşılabilir sigortalılarla ilgili olması halinde, belgenin asıl veya ek nitelikte olup olmadığı, işverence düzenlenip düzenlenmediği dikkate alınmaksızın, aylık asgari ücretin iki katı tutarında, idari para cezası uygulanır." denilmektedir.

4- Yasal mevzuat gereği;

4.1- Asıl işveren, alt işverenin işçilerine karşı o işyeri ile ilgili olarak bu Kanundan, iş sözleşmesinden veya alt işverenin taraf olduğu toplu iş sözleşmesinden doğan yükümlülüklerinden alt işveren ile birlikte sorumludur.

4.2- Asıl işverenler müteahhide verdikleri her türlü yapım ve onarım işlerinde çalışan işçilerden müteahhit veya taşeronlarca ücretleri ödenmeyenlerin bulunup bulunmadığının kontrolü, ya da ücreti ödenmeyen işçinin başvurusu üzerine, ücretleri ödenmeyen varsa müteahhitten veya taşerondan istenecek bordrolara göre bu ücretleri bunların hakedişlerinden öderler.

4.3- Süresi bir yıl ve daha fazla olan iş sözleşmelerinin yazılı şekilde yapılması gerekmektedir.

4.4- İşyerinde işe başladığı günden itibaren, deneme süresi de içinde olmak üzere, en az bir yıl çalışmış olan işçilere yıllık ücretli izin verilmelidir.

4.5- Nitelikleri dolayısıyla sürekli çalıştıkları için durmaksızın birbiri ardına postalar halinde işçi çalıştırılarak yürütülen işlerde posta sayısı 24 saatlik süre içinde en az üç işçi postası çalıştırılacak şekilde düzenlenmek zorundadır.

4.6- Sigortalılar, üçüncü bir kişinin aracılığı ile işe girmiş ve bunlarla sözleşme yapmış olsalar dahi, asıl işveren, bu Kanunun işverene yüklediği yükümlülüklerden dolayı alt işveren ile birlikte sorumludur.

4.7- İşveren bir ay içinde sigortalıların ve sosyal güvenlik destek primine tâbi sigortalıların Ad ve soyadlarını, T.C. kimlik numaralarını, prime esas kazançlarını, Prim ödeme gün sayılarını ile prim tutarlarını, gösteren ve örneği Kurum tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenen asıl veya ek aylık prim ve hizmet belgesini, Kuruma vermekle yükümlüdürler.

4.8- Prime esas kazançlarının bildirilmediği veya eksik bildirildiği anlaşılan sigortalılarla ilgili olması halinde, belgenin asıl veya ek nitelikte olup olmadığı, işverence düzenlenip düzenlenmediği dikkate alınmaksızın, aylık asgari ücretin iki katı tutarında, idari para cezası uygulanmaktadır.

Yukarıda açıklanan nedenlerle işyerlerinizde alt işveren olarak maden mühendisi istihdam etmiş olan işverenlerin, İş Kanunu ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu gereğince mühendisler ile sözleşme imzalanması, vardiya çalışmalarında 3 vardiya uygulamasına uyulması, yıllık izin hakkına riayet edilmesi, çalışma sürelerine uygun çalışılması, sigorta primlerinin gerçek ücretler üzerinden ödenmesi, mühendislere ödenen ücretlerde Oda asgari tarifelerinin göz önünde bulundurulması konularında asıl işveren olarak kanuni yükümlüklerinizi yerine getirmeniz hususlarını belirtir, çalışmalarınızda başarılar dileriz.

Saygılarımızla,

Mehmet TORUN
Yönetim Kurulu Başkanı

Bilgi için:

- 1- T.C. Cumhurbaşkanlığı
- 2- T.C. Başbakanlık

Gereği için:

- 1- T.C. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı
- 2- T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
- 3- T.C. Sosyal Güvenlik Kurumu
- 4- Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu
- 5- Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü
- 6- Türkiye Taşkömürü Kurumu
- 7- Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü
- 8- Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
- 9- Karayolları Genel Müdürlüğü